

Si inveni gratiam in conspectu vestro, laquimini in auribus Pharaonis:

3. Equod pater meus adjuraverit me, dicens: En moritur, in sepulchro meo quod fodi mihi in terra Chanaan sepelias me. Ascendam igitur, et sepeliam patrem meum, ac revertar.

6. Dixitque ei Pharao: Ascende, et sepeli patrem tuum sicut adjuratus es.

7. Quo ascendente, levavit eum eo omnes senes domus Pharaonis, cunctique majores natu terrae Aegypti,

8. Domus Joseph cum fratribus suis, absque parvulis et gregibus, atque armentis, quae dederantur in terra Gessen.

9. Habuit quoque in comitatu currus et equites; et facta est turba non modica.

10. Veneruntque ad arcam Atad, quae sita est trans Jordanem; ubi celebrantis stropias placenti magno atque vehementi, impleverunt septem dies.

11. Quod cum vidissent habitatores terrae Chanaan, dixerunt: Placenti magnum est isto Aegyptis. Et idcirco vocatum est nomen loci illius, Placenti Aegypti.

12. Peccerunt ergo filii Jacob sicut praecipierat eis;

13. Et portantes eum in terram Chanaan, sepelierunt eum in spelunca duplici, quam emerat Abraham cum agro in possessionem sepulchri ab Ephron hetheo contra faciem Maambre.

14. Reversusque est Joseph in Aegyptum cum fratribus suis, et omni comitatu, sepelito patre.

15. Quo mortuo, dimerunt fratres ejus, et mutuo colloquuntur; Ne forte inveniatur sit in inferno quam passus est, et

¹ Sup. 47, 29.

² Act. 7, 16.

³ Sup. 23, 19.

⁴ Sup. 43, 8.

reddat nobis omne malum quod fecimus.

16. Mandaverunt ei dicentes: Pater tuus praecipit nobis anioquam moreretur.

17. Ut haec tibi verbis illius diceres: Obsecro ut obliviscaris scelerem fratrum tuorum, et peccati atque malitiae quam exercuerunt in te. Nos quoque oramus ut servis Dei patris tui dimittas iniquitatem hanc. Quibus auditis flevit Joseph.

18. Veneruntque ad eum fratres sui; et proni adorantes in terram dixerunt: Servi tui sumus.

19. Quibus ille respondit: Nolite timere; num Dei possumus resistere voluntati?

20. Vos cogitastis de me malum; sed Deus veritit illud in bonum, ut exaltare me, sicut in praesentiarum cernitis, et salvos faceret multos populos.

21. Nolite timere; ego pascam vos et parvulus vestros. Consolatusque est eos, et blande ac leniter est locutus.

22. Et habitavit in Aegypto cum omni domo patris sui, vixitque centum decem annis. Et vidit Ephraim filios usque ad tertiam generationem. ¹ Filii quoque Machir filii Manasse nati sunt in genibus Joseph.

23. Quibus transactis, ² Invenit et fratribus suis: Post mortem meam Deus visitabit vos, et ascendere vos faciet de terra ista ad terram quam juravit Abraham, Isaac, et Jacob.

24. Campoque adjurasset eos atque didisset ³ Deus visitabit vos; ⁴ asportatis ossa mea vobiscum de loco isto.

25. Mortuus est, expletis centum decem vite suae annis. Et conditus aromatis, repositus est in loculo in Aegypto.

¹ Sup. 47, 12.

² Num. 23, 29.

³ Hebr. 11, 19.

⁴ Exod. 13, 19. Jos. 24, 29.

LIBER EXODI

HERRAICH

VEELLE SEMOTH.

CAPUT I.

Nomina filiorum Israel qui in Aegyptum ingressi sunt; quorum multiplicationem novus Pharao frustra impeditur onerum impositione, masculinam caelestis subventionis; de obstrictione miseratione, et eorum a Deo promissionis.

1. Haec sunt nomina filiorum Israel qui ingressi sunt in Aegyptum cum Jacob: singuli cum domibus suis introierunt:

2. Ruben, Simeon, Levi, Judas,

3. Issachar, Zabulon et Benjamin,

4. Dan, et Nephthali, Gad, et Aser.

5. Erant igitur omnes animae eorum qui egressi sunt de femore Jacob septuaginta; Joseph autem in Aegypto erat.

6. Quo mortuo, et universis fratribus ejus, omnique cognatione illa,

7. ¹ Filii Israel creverunt, et quasi germinantes multiplicati sunt; ac roborati nimis, impleverunt terram.

8. Surrexit interea rex novus super Aegyptum, qui ignorabat Joseph;

9. Et ait ad populum suum: Ecce, populus Israel multus, et fortior nobis est.

10. Venite, sapienter opprimamus eum, ne forte multiplicetur; et si ingruerit contra nos bellum, addatur inimicis nostris, expugnatique nobis egredietur de terra.

11. Praesepit itaque eis magistris operum, ut affligerent eos oneribus; edificaveruntque urbes tabernaculorum Pharaoni, Phithom et Rameses.

12. Quantoque opprimebant eos, tanto magis multiplicabantur, et crescebant.

13. Odiaruntque filios Israel Aegypti, et affligebant illudentes eis;

14. Atque ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris luti

¹ Gen. 46, 8.

² Act. 7, 17.

et lateris, omnique famulatu, quo i. terrae operibus premebantur.

15. Dixit autem rex Aegypti obstrictionibus Hebraeorum, quarum una vocabatur Sephora, altera Phua,

16. Praecipiens eis: Quando obstrictionibus Hebraeorum, et partus tempus advenierit, si masculus fuerit, interficito eum; si femina, reservato.

17. Timuerunt autem obstrictiones Deum, et non fecerunt juxta praecipitum regis Aegypti; sed conservabant mares.

18. Quibus ad se accesserit, rex ait: Quidquam est hoc quod facere voluistis, ut paucos servaveritis?

19. Quo responderunt: Non sunt Hebraei sicut Aegyptii mulieres; ipsae enim obstrictionibus habent scientiam, et priusquam veniamus ad eas, pariunt.

20. Bene ergo fecit Deus obstrictionibus; et crevit populus, confortatusque est nimis.

21. Et qui timebant obstrictiones Deum, edificavit eis domos.

22. Praecipit ergo Pharao omni populo suo, dicens: Quidquid masculini sexus natum fuerit, in flumen proicit; quidquid feminini, reservato.

CAPUT II.

Moses nascitur, aquis expositus, et in dno extrahens, a matre sua nutritus jussu filiae Pharaonis, qui ipsum adoptavit, propter Aegyptii eodem in Madian metu regis fugit, ubi accepta uxore Sephora filia sacerdotis duos genuit filios, Gersam et Eliezer.

1. Egressus est post haec vir de domo Levi, ¹ et accepit uxorem stirpis suae;

2. Quo concepit, et peperit filium;

3. Cumque jam celare non posset, sumpsit fasciulam stramineam, et involvit eam bitumine ac pice; possitque latus

¹ Inf. 6, 20.

² Hebr. 11, 23.

infantulam, et exposuit eum in cœretho ripæ fluminis.

4. Stante procul sorore ejus, et considerante eventum rei.

5. Ego autem descendebat filia Pharaonis et lavaretur in flumine, et puella ejus gradiebatur pro credulitate alvei. Quæ cum vidisset fascellam in papyrus, misit unam e famularibus suis, et allata.

6. Aperiens, cernensque in eis parvulum vagientem, miserit ejus, ait: De infantibus Hebræorum est hic.

7. Cui soror pueri: Vis, inquit, ut vadam, et vocem tibi mulierem Hebræam, quæ nutrire possit infantulum?

8. Respondit: Vade. Perrexit puella, et vocavit matrem suam.

9. Ad quam locuta filia Pharaonis: Accipe, ait, puerum istum, et nutri mihi: ego dabo tibi mercedem tuam. Suscepit mulier, et nutrivit puerum, adimplens tradidit filium Pharaonis.

10. Quem illa adoptavit in locum filii, vocavitque nomen ejus Moyses, dicens: Quia de aqua tui eum.

11. In diebus illis postquam creverat Moyses, et egressus est ad fratres suos, viditque afflictionem eorum, et vitam Ægyptium percutientem quemdam de Hebræis fratris suis.

12. Cumque circumspexisset huc, atque illic, et nullum adesse vidisset, percussit Ægyptium abscondit sabulo.

13. Et egressus die altero conspexit duos Hebræos rixantes, dixitque ei qui faciebat injuriam: Quare percutis proximum tuum?

14. Qui respondit: Quis te constituit principem et iudicem super nos? Num occidere me tu vis, sicut heri occidisti Ægyptium? Timuit Moyses, et ait: Quomodo palam factum est verbum istud?

15. Audivitque Pharo sermonem hunc, et quærebatur occidere Moysen: qui fugiens de conspectu ejus, moratus est in terra Madian, et sedii iuxta puteum.

16. Erant autem sacerdos Madian septem filie, quæ venerunt ad hauriendam aquam: et impletis canalibus adaquare cupiebant greges patris sui.

17. Supererant pastores, et elegerunt eas: surrexitque Moyses, et defensis pællis, adaquavit oves earum.

¹ Act. 7. 21. Hebr. 11. 23.
² Hebr. 11. 24.

18. Quæ cum revertissent ad Raguel patrem suum, dixit ad eas: Cur velociter venistis solitæ?

19. Responderunt: Vir Ægyptius liberavit nos de manu pastorum: insuper et hausit aquam nobiscum, potumque dedit ovibus.

20. At ille: Ubi est? inquit. Quare dimisitis hominem? Vocate eum ut comedat panem.

21. Juravit ergo Moyses quod habitaret cum eo. Accepitque Sephoram filiam ejus uxorem;

22. Quæ peperit e filium, quem vocavit Gersam, dicens: Advena fui in terra aliena. Alterum vero peperit, quem vocavit Eliezer, dicens: Deus enim patris mei adiutor meus eripuit me de manu Pharaonis.

23. Post multam vero temporis mortuus est rex Ægypti: et ingemiscientes filii Israel, propter opera voveratis sunt; ascenditque clamor eorum ad Deum ab operibus.

24. Et audivit genitum eorum, ac recordatus est federis quod pepigit cum Abraham, Isaac, et Jacob.

25. Et respexit Dominus filios Israel, et cognovit eos.

CAPUT III.

Domina Moysi, oves Jethro socii pascenti, in rubo ardente et incensibulo appareas, misit cum eidem venientes ad filios Israel de manu Pharaonis liberandos, spoliatis Ægyptis.

1. Moyses autem pascebat oves Jethro socii sui sacerdotis Madian: cumque minasset gregem ad interiora deserti, venit ad montem Dei Horeb.

2. Apparuitque ei Dominus in flamma ignis de medio rubi: et videbat quod rubus arderet, et non combureretur.

3. Dixit ergo Moyses: Vadam, et videbo visiohem hanc magnam, quare non comburatur rubus.

4. Cernens autem Dominus quod pergeret ad videndum, vocavit eum de medio rubi, et ait: Moyses! Moyses! Qui respondit: Adsum.

5. At ille: Ne appropies, inquit, hoci: solve calceamentum de pedibus tuis: locus enim, in quo stas, terra sancta est.

³ Inf. 18. 2, & 1 Par. 23. 15.
⁴ Act. 7. 30.

6. Et ait: Ego sum Deus patris tui, Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus Jacob. Abscondit Moyses faciem suam: non enim audebat aspicere contra Deum.

7. Cui ait Dominus: Vidi afflictionem populi mei in Ægypto: et clamorem ejus audivi propter duritiam eorum qui presunt operibus;

8. Et sciens dolorem ejus, descendi ut liberem eum de manibus Ægyptiorum, et educam de terra illa in terram bonam, et spatiosam: in terram quam fluit lacte et melle, ad loca Chananeæ, et Hethæ, et Amorrhæi, et Pherezæ, et Jebusæ.

9. Clamor ergo filiorum Israel venit ad me: vidique afflictionem eorum ab Ægyptiis opprimuntur.

10. Sed veni, et mittam te ad Pharaonem, ut educaz populum meum, filios Israel, de Ægypto.

11. Dixitque Moyses ad Deum: Quis sum ego ut vadam ad Pharaonem, et educam filios Israel de Ægypto?

12. Qui dixit ei: Ego ero tecum; et hoc habebis signum, quod miserim te: Cum educaz populum meum de Ægypto, immolabis Deo super montem istum.

13. Ait Moyses ad Deum: Ecco ego vadam ad filios Israel, et dicam eis: Deus patrum vestrorum misit me ad vos. Si dixerint mihi: Quod est nomen ejus? quid dicam eis?

14. Dixit Deus ad Moysen: EGO SUM QUI EST, misit me ad vos.

15. Dixitque iterum Deus ad Moysen: Hæc dices filiis Israel: Dominus Deus patrum vestrorum, Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus Jacob, misit me ad vos: hoc nomen mihi est in æternum; et hoc memorabile nomen in generationem et generationem.

16. Vade, et congrega seniores Israel, et dices ad eos: Dominus Deus patrum vestrorum apparuit mihi, Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus Jacob, dicens: Visitans visitavi vos, et vidi omnia quæ acciderunt vobis in Ægypto;

17. Et dixi ut educaz vos de afflictione Ægypti, in terram Chananeæ, et Hethæ, et Amorrhæi, et Pherezæ, et Hevæ, et Jebusæ, ad terram fluentem lacte et melle.

18. Et audient vocem tuam; ingre-

¹ Math. 22. 32. Marc. 12. 32. Luc. 20. 37.

derisque tu, et seniores Israel, ad regem Ægypti, et dices ad eum: Dominus Deus Hebræorum vocavit nos; illum viam trium dierum in solitudine, et in mollebus Domino Deo nostro.

19. Sed ego scio quod non dimittes nos rex Ægypti ut eatis, nisi per manum validam.

20. Extendam enim manum meam, et percutiam Ægyptum in cunctis mirabilibus meis, quæ facturus sum in medio eorum: post hæc dimittet vos.

21. Habebit gratiam populo huic eorum Ægyptiis: et eum egrediemini, non exhibitis vocis;

22. Sed postulabit mulier a vicina sua, et ab hospita sua, vas argentea et aurea, sac vestes; ponetisque eas super filios et filias vestras, et spoliabitis Ægyptum.

CAPUT IV.

Moyses cum misionis tribus signis a Deo acceptis, varie se exercuit ab hæc missione: tandem acquisit, rutilique in Ægyptum cum uxore et filiis; angelus minatur Moysi mortem; hinc uxor circumcidit filium. Aaron fratri Moysi occurrit, simulque venerunt ad filios Israel.

1. Respondens Moyses ait: Non credent mihi, neque audient vocem meam, sed dicent: Non apparuit tibi Dominus.

2. Dixit ergo ad eum: Quid est quod tones in manu tua? Respondit: Virga.

3. Dixitque Dominus: Projice eam in terram. Projecit, et versa est in columbarum, ita ut fugeret Moyses.

4. Dixitque Dominus: Extende manum tuam, et apprehende caudam ejus. Extendit, et tenuit, versaque est in virgam.

5. Ut crocand, inquit, quod apparuerit tibi Dominus Deus patrum suorum, Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus Jacob.

6. Dixitque Dominus rursus: Mitte manum tuam in sinum tuum. Mittit cum mississet in sinum, protulit leprosam instar nivis.

7. Retrahe, ait, manum tuam in sinum tuum. Retraxit, et protulit iterum et erat similis carni reliquæ.

8. Si non crederint, inquit, tibi.

¹ Inf. 11. 2 et 12. 30.

neque audierit sermonem signi prioris, credent verbo signi sequentis.

9. Quod si nec duobus quidem his signis crediderit, neque audierit vocem tuam, sumo aquam fluminis, et effunde eam super aridam, et quidquid hauserit de fluvio, vertetur in sanguinem.

10. Ait Moyses: Obsecro, Domine, non sum eloquens ac heri, et nudiastertius; et non quo locutus es ad servum tuum, impedieris et tardioris linguae sum.

11. Dixit Dominus ad eum: Quis fecit os hominibus aut quis fabricatus est matrem et surdum, videntem et caecum? nonne ego?

12. Pergo igitur, t et loquar eis in ore tuo; doctusque tuus ego ero.

13. At ille: Obsecro, inquit, Domine, mitte quoniam missurus es.

14. Iratus Dominus in Moysen, ait: Aaron frater tuus Levites, solo quod eloquens sis; ecce ipse agredietur in occursum tuum, vidensque te instabitur corde.

15. Loquere ad eum, et pono verba mea in ore ejus; et ego ero in ore tuo, et in ore illius, et ostendam filiis tuis quid agere debeatis.

16. Ipse loquetur pro te ad populum, et eris os tuum; tu autem eris ei in his que ad Deum pertinent.

17. Virgam quoque hanc sume in manu tua, in qua facturus es signa.

18. Abiit Moyses, et reversus est ad Jethro socerum suum, dixitque ei: Vadam et revertar ad fratres meos in Ægyptum, ut videam si adhuc vivunt. Cui ait Jethro: Vade in pace.

19. Dixit ergo Dominus ad Moysen in Madian: Vade, et reverture in Ægyptum; mortui sunt enim omnes qui que-rebant animam tuam.

20. Tullit ergo Moyses uxorem suam, et filios suos, et imposuit eos super asinum, et reversusque est in Ægyptum, portans virgam Dei in manu sua.

21. Dixitque ei Dominus revertenti in Ægyptum: Vide ut omnia ostenta que posui in manu tua, facias coram Pharaone; ego indurabo cor ejus, et non dimittet populum.

22. Dissocet ad eum: Hec dicit Dominus: Filius meus primogenitus Israel.

23. Dixi tibi: Dimittit filium meum ut serviat mihi; et nolisti dimittere

eum; ecce ego interficiam filium tuum primogenitum.

24. Cumque esset in itinere, in diversorio occurrit ei Dominus, et voluit occidere eum.

25. Tullit illic Sophera acutissimam petram, et circumcidit preputium filii sui; tetigitque pedes ejus, et ait: Sponsus sanguinum tu mihi es.

26. Et dimisit eum postquam dixerat: Sponsus sanguinum, ob circumcisionem.

27. Dixit autem Dominus ad Aaron: Vade in occursum Moysi in desertum. Qui perrexit obviam ei in monte Dei, et osculatus est eum.

28. Narravitque Moyses Aaron omnia verba Domini quibus miserat eum, et signa que mandaverat.

29. Veneruntque simul, et congregaverunt cunctos seniores filiorum Israel. 30. Locutusque est Aaron omnia verba que dixerat Dominus ad Moysen; et fecit signa coram populo.

31. Et credidit populus. Audieruntque quod visitasset Dominus filium Israel, et quod respexisset afflictionem illorum, et prout adoraverunt.

CAPUT V.

Moyses et Aaron Pharaone mandata Dei referunt; que ille contemnens, graviter irascitur; nec negat paleas; quod audiat Moyses, orat pro eis Dominum.

1. Post hanc ingressi sunt Moyses et Aaron, et dixerunt Pharaoni: Hec dicit Dominus Deus Israel: Dimittit populum meum ut sacrificet mihi in deserto.

2. At ille respondit: Quis est Dominus, ut audiam vocem ejus? Nescio istam Israel: Nescio Dominum, et Israel non dimittam.

3. Dixeruntque: Deus Hebræorum vocavit nos, ut eamus viam terram Ægypti in solitudinem, et sacrificemus Domino Deo nostro, ne forte accidat nobis aut gadius.

4. Ait ad eos rex Ægypti: Moyses et Aaron, sollicitatis populum operibus suis? Ite ad onera vestra.

5. Dixitque Pharaon: Multus est populus terræ; videlicet quod turba succrevit: quanto magis, si dederitis eis requiem ab operibus!

1 Inf. 7, 2.

6. Precepit ergo in die illo prefectis operum et exactoribus populi, dicens:

7. Nequaquam ultra dabitis paleas populo ad conficiendos lateres, sicut prius; sed ipsi vadant, et colligant stipulas.

8. Et mensuram laterum, quam prius faciebant, imponitis super eos, nec minuatis quidquam; vacent enim, et idcirco vociferantur, dicentes: Eamus, et sacrificemus Deo nostro.

9. Opprimantur operibus, et expleant ea, ut non acquiescant verbis mendacibus.

10. Igitur egressi prefecti operum et exactores ad populum, dixerunt: Sic dicit Pharaon: Non do vobis paleas;

11. Ite, et colligite sicuti invenire poteritis; nec minuetur quidquam de opere vestro.

12. Dispersusque est populus per omnem terram Ægypti ad colligendas paleas.

13. Prefecti quoque operum instabant, dicentes: Complete opus vestrum quotidie, ut prius facere solebatis quando labantur vobis palee.

14. Flagellatique sunt qui præerat operibus filiorum Israel, ab exactoribus Pharaonis, dicentibus: Quare non impletis mensuram laterum sicut prius, nec heri, nec hodie?

15. Veneruntque prepositi filiorum Israel, et vociferati sunt ad Pharaonem, dicentes: Cur ita agis contra servos tuos?

16. Paleas non dantur nobis, et lateres similiter imperantur; cui famuli tui flagellis cedimus, et injuste agitur contra populum tuum.

17. Qui ait: Vacatis otio; et idcirco dicitis: Eamus, et sacrificemus Domino.

18. Ite ergo, et operamini: paleas non dabuntur vobis, et reddetis consuetum numerum laterum.

19. Videbantque se prepositi filiorum Israel in malo, eo quod diceretur eis: Non minuetur quidquam de lateribus per singulos dies.

20. Occurreruntque Moysi et Aaron, qui stabant ex adverso, egredientibus a Pharaone;

21. Et dixerunt ad eos: Videat Dominus et iudicet, quoniam fecistis dorem nostrum coram Pharaone et servis ejus, et prabulistis ei gladium, ad occidendum nos.

22. Reversusque est Moyses ad Domi-

nium, et ait: Domine, cur afflixisti populum istum? Quare misisti me?

23. Ex eo enim quod ingressus sum ad Pharaonem ut loquerer in nomine tuo, afflixit populum tuum; et non liberasti eos.

CAPUT VI.

Deus animat Moysen, et revelat nomen suum Jehova, solitarius Israelis per Moysen, terræ Chanaan promissionem; recensetur genealogia Ruben, Simeonis et Levi, usque ad Moysen et Aaron.

1. Dixitque Dominus ad Moysen: Nunc videbis que facturus sum Pharaoni; per manum enim fortem dimittet eos, et in manu robusta ejiciet illos de terra sua.

2. Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: Ego Dominus.

3. Qui apparui Abraham, Isaac et Jacob, in Deo omnipotente; et nomen meum ADONAI non indicavi eis.

4. Peripigite fœdus cum eis, ut dorem eis terram Chanaan, terram promissionis eorum, in qua fuerunt advenæ.

5. Ego audivi gemitum filiorum Israel, quod Ægypti oppresserunt eos, et recordatus sum pœci mei.

6. Ideo dicit filius Israel: Ego Dominus, qui educam vos de ergastulo Ægyptiorum, et eram de servitate, ac redimam in brachio excelso, et iudicis magnis.

7. Et assumam vos mihi in populum, et ero vester Deus; et scietis quod ego sum Dominus Deus vester, qui eduxerim vos de ergastulo Ægyptiorum;

8. Et induxerim in terram, super quam levavi manum meam ut darem eam Abraham, Isaac, et Jacob; daboque filiam vestram possidendam, ego Dominus.

9. Narravit ergo Moyses omnia filia Israel; qui non acquieverat ei, propter angustiam spiritus, et opus durissimum.

10. Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:

11. Ingredere, et loquere ad Pharaonem regem Ægypti, ut dimittat filios Israel de terra sua.

12. Respondit Moyses coram Domino: Eos filii Israel non audient me; et quomodo audiet Pharaon, presertim cum idcirco sum sim labiis?

13. Locutusque est Dominus ad Moysen

1 Math. 10. 30.

et Aaron, et dedit mandatum ad filios Israel, et ad Pharaonem regem Ægypti, ut educerent filios Israel de terra Ægypti.

14. ¹ Isti sunt principes domorum per familias suas. Filii Ruben primogeniti Israelis: Henoch et Phallu, Hesron et Charai. Hæ cognationes Ruben ².

15. Filii Simeon: Jamar et Jamim, et Ahod, et Jachin, et Soar, et Saul filius Chananitidis. Hæ progenies Simeon.

16. Et hæc nomina filiorum Levi per cognationes suas: Gerson et Caath et Merari. Anni autem vite Levi fuerunt centum triginta septem.

17. ³ Filii Gerson: Labni et Semei, per cognationes suas.

18. ⁴ Filii Caath: Amram, et Issar, et Hebron, et Oziel. Anni quoque vite Caath, centum triginta tres.

19. Filii Merari: Moholi et Musi. Hæ cognationes Levi per familias suas.

20. Acceptit autem Amram uxorem Jochabed patrualem suam, quæ peperit ei Aaron et Moyses; fueruntque anni vite Amram, centum triginta septem.

21. Filii quoque Issar: Core, et Nepheg, et Zechari.

22. Filii quoque Oziel: Missael, et Elisabeth, et Sethri.

23. Acceptit autem Aaron uxorem Elisabeth, filiam Aminadab, sororem Naalson, quæ peperit ei Nadab, et Abiu, et Eleazar, et Itamar.

24. Filii quoque Core: Aser, et Elcana, et Abiasaph. Hæ sunt cognationes Coritarum.

25. At vero Eleazar, filius Aaron, accepit uxorem de filiabus Phutiel; quæ peperit ei Phinees. Hæ sunt principes familiarum Leviticarum per cognationes suas.

26. Iste est Aaron et Moyses, quibus præcepit Dominus ut educerent filios Israel de terra Ægypti per terminas suas.

27. Hæ sunt, qui loquuntur ad Pharaonem regem Ægypti, ut educant filios Israel de Ægypto; iste est Moyses et Aaron.

28. In die qua locutus est Dominus ad Moysen, in terra Ægypti.

29. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens: Ego Dominus; loquere ad Pha-

raonem regem Ægypti, omnia que ego loquor tibi.

30. Et ait Moyses coram Domino: En indicuramicus labiis sum; quomodo audiet me Pharaos?

CAPUT VII.

Moyses et Aaron ad Pharaonem loquuntur, virgam vertunt in serpentem, et aqua virga percussam in sanguinem; similia faciunt magi Pharaonis suis incantationibus, quam ob causam Pharaos instatur, ne dimittat Hebræos.

1. Dixitque Dominus ad Moysen: Ecce constitui te Deum Pharaonis; et Aaron frater tuus erit propheta tuus.

2. ¹ Tu loqueris et omnia quæ mando tibi; et ille loquetur ad Pharaonem, ut dimittat filios Israel de terra sua.

3. Sed ego indurabo cor ejus, et in multiplicabo signa et ostenta mea in terra Ægypti;

4. Et non audiet vos; immittanque manum meam super Ægyptum, et educam exercitum et populum meum filios Israel de terra Ægypti per judicia maxima.

5. Et scient Ægyptii quia ego sum Dominus qui extendam manum meam super Ægyptum, et educam filios Israel de medio eorum.

6. Fecit itaque Moyses et Aaron sicut præceperat Dominus; ita egerunt.

7. Erat autem Moyses octoginta annorum, et Aaron octoginta trium, quando locuti sunt ad Pharaonem.

8. Dixitque Dominus ad Moysen et Aaron:

9. Cum dixerit vobis Pharaos: Ostendite signa, dices ad Aaron: Tolle virgam tuam, et projice eam coram Pharaone, ac vertetur in colubrum.

10. Ingressi itaque Moyses et Aaron ad Pharaonem, fecerunt sicut præceperat Dominus, tulitque Aaron virgam coram Pharaone et servis ejus, quæ versa est in colubrum.

11. ² Vocavit autem Pharaos sapientes et maleficos, et fecerunt etiam ipsi per incantationes ægypticas et arcana quædam similiter.

12. Projeceruntque singuli virgas suas,

quæ versæ sunt in dracones; sed devoravit virga Aaron virgas eorum.

13. Induratissime est cor Pharaonis, et non audivit eos, sicut præceperat Dominus.

14. Dixit autem Dominus ad Moysen: Ingravatum est cor Pharaonis, non vult dimittere populum.

15. Vade ad eum mane; ecce egredietur ad aquas, et stabis in occursum ejus super ripam fluminis; et virgam, quam conversa est in draconem, tolles in manu tua.

16. Diceoque ad eum: Dominus Deus Hebræorum misit me ad te, dicens: Dimitte populum meum ut sacrificet mihi in deserto, et usque ad presens aude noli scire.

17. Hæc igitur dicit Dominus: In hoc scies quod sim Dominus; ecce percussit virga, quæ in manu mea est, aquam fluminis, et vertetur in sanguinem.

18. Pisces quoque, qui sunt in fluvio, morientur, et computrescent aquæ, et adsidentur Ægyptii bibentes aquam fluminis.

19. Dixit quoque Dominus ad Moysen: Dic ad Aaron: Tolle virgam tuam, et extende manum tuam super aquas Ægypti, et super fluvios eorum, et rivos et paludes, et omnes lacus aquarum, et vertantur in sanguinem, et sit cruor in omni terra Ægypti, tam in lignis visis quam in saxis.

20. Feceruntque Moyses et Aaron sicut præceperat Dominus; et elevans virgam, percussit aquam fluminis coram Pharaone et servis ejus, quæ versa est in sanguinem.

21. Et pisces, qui erant in flumine, mortui sunt; computruitque fluvius, et non poterant Ægyptii bibere aquam fluminis, et fuit sanguis in tota terra Ægypti.

22. ³ Feceruntque similiter malefici Ægyptiorum incantationibus suis; et induratum est cor Pharaonis, nec audivit eos, sicut præceperat Dominus.

23. Advertitque se, et ingressus est domum suam; nec apposuit cor etiam hæc vice.

24. Foderunt autem omnes Ægyptii per circuitum fluminis aquam ut biberent; non enim poterant libere de aqua fluminis.

¹ Inf. 17, 5, Ps. 77, 44.

² Sap. 17, 7.

25. Impletisque sunt septem dies, postquam percussit Dominus fluvium.

CAPUT VIII.

Secunda Ægypti plaga est ranarum; pro qua rum ablatis promittit Pharaos populum dimittere, nec facti; quare additur tertia scitiphium, et quæ massarum; propter quas rursum promittit Pharaos se filios Israel dimissurum, quod non facit.

1. Dixit quoque Dominus ad Moysen: Ingredere ad Pharaonem, et dices ad eum: Hæc dicit Dominus: Dimitte populum meum, ut sacrificet mihi;

2. Sin autem nolueris dimittere, ecce ego percussam omnes terminos tuos ranis.

3. Et ebulliet fluvius ranas, quæ ascendent, et ingredientur domum tuam, et cubiculum lectuli tui, et super stratum tuum, et in domos servorum tuorum, et in populum tuum, et in furnos tuos, et in reliquias ciborum tuorum;

4. Et ad te, et ad populum tuum, et ad omnes servos tuos, intrabunt ranæ.

5. Dixitque Dominus ad Moysen: Dic ad Aaron: Extende manum tuam super fluvios ac super rivos et paludes, et educ ranas super terram Ægypti.

6. Et extendit Aaron manum super aquas Ægypti, et ascenderunt ranæ, operueruntque terram Ægypti.

7. ¹ Fecerunt autem et malefici per incantationes suas similiter, eduxeruntque ranas super terram Ægypti.

8. Vocavit autem Pharaos Moysen et Aaron, et dixit eis: Orate Dominum ut auferat ranas a me et a populo meo; et dimittam populum ut sacrificet Domino.

9. Dixitque Moyses ad Pharaonem: Constitue mihi quando depresserit pro te, et pro servis tuis, et pro populo tuo, ut abigantur ranæ a te, et a domo tua, et a servis tuis, et a populo tuo, et tantum in flumine remaneant.

10. Qui respondit: ² Cras. At ille: Juxta, inquit, verbum tuum faciam, ut scias quoniam non est sicut Dominus Deus noster.

11. Et recedent ranæ a te, et a domo tua, et a servis tuis, et a populo tuo; et tantum in flumine remaneant.

12. Egredieturque sunt Moyses et Aaron a Pharaone; et clamavit Moyses ad Do-

³ Sap. 17, 7.

¹ Gen. 46, 9. Num. 26, 5. 1 Par. 5, 1.

² 1 Par. 4, 34.

³ 1 Par. 6, 1 et 23, 6.

⁴ Num. 3, 19 et 25, 27, 58. 1 Par. 6, 3 et 23, 12.

⁵ Sup. 4, 15.

⁶ 11 Tim. 3, 8.

minum pro sponsione ranarum quam condiderat Pharaoni.

13. Fecitque Dominus juxta verbum Moysi: et mortæe sunt naves de domibus, et de villis, et de agris.

14. Congregaveruntque eos in immensas aggres, et conpuitur terra.

15. Videns autem Pharao quod data esset requies, ingravitur cor suum; et non audivit eos, sicut præceperat Dominus.

16. Dixitque Dominus ad Moysen: Loquere ad Aaron: Extende virgam tuam, et percuta pulverem terræ, et sint sciniphes in universa terra Ægypti.

17. Feceruntque ita; et extendit Aaron manum, virgam tenens, percussitque pulverem terræ; et facti sunt sciniphes in hominibus, et in jumentis; emissis pulvis terræ versus est in sciniphes per totam terram Ægypti.

18. Feceruntque similiter malefici incantationibus suis, ut educerent sciniphas, et non poterunt; erantque sciniphes tam in hominibus quam in jumentis.

19. Et dixerunt malefici ad Pharaonem: Dignus Dei est hic; induratum est cor Pharaonis, et non audivit eos sicut præceperat Dominus.

20. Dixit quoque Dominus ad Moysen: Consurge diluculo, et sta coram Pharaone; egredietur enim ad aquas, et dices ad eum: Hæc dicit Dominus: Dimitte populum meum, ut sacrificet michi.

21. Quod si non dimiseris eum, ecce ego immittam in te, et in servos tuos, et in populum tuum, et in domos tuas, omne genus muscarum; et implebunt domus Ægyptiorum muscis diversis generis, et universa terra in qua fuerint.

22. Faciamque mirabilem in die illa terram Gessen, in qua populus meus est, ut non sint ibi muscæ, et scias quoniam ego Dominus in medio terræ.

23. Ponantque divisionem inter populum meum et populum tuum; cras erit signum istud.

24. Fecitque Dominus ita. Et venit musca gravissima in domos Pharaonis et servorum ejus, et in omnem terram Ægypti; corruptaque est terra ab hujusmodi muscis.

25. Vocavitque Pharao Moysen et Aa-

ron, et ait eis: Ita et sacrificato Deo vestro in terra hæc.

26. Et ait Moyses: Non potest ita fieri; abominaciones enim Ægyptiorum immolabimus Domino Deo nostro; quod si macularimus ea que colunt Ægypti coram eis, lapidibus nos obruent.

27. Viam trium dierum pergens in solidiorem, et sacrificabimus Domino Deo nostro, sicut præcepit nobis.

28. Dixitque Pharao: Ego dimittam vos ut sacrificetis Domino Deo vestro in deserto; veruntamen longius ne abeat; rogato pro me.

29. Et ait Moyses: Egressus a te, orabo Dominum, et recedet musca a Pharaone, et a servis suis, et a populo ejus cras; veruntamen noli ultra fallere, ut non dimittas populum sacrificare Domino.

30. Egressusque Moyses a Pharaone, oravit Dominum.

31. Qui fecit juxta verbum illius; et abstulit muscas a Pharaone, et a servis suis, et a populo ejus; non superstiti ne una quidem.

32. Et ingravitum est cor Pharaonis, ita ut nec hæc quidem vice dimitteret populum.

CAPUT IX.

Quinta plaga est pestis in jumentis; sorta ulcerum; suprema grandine, tonitruum et calamitas ob quam promittit Pharao se dimissurum; stipulam si cesset; verum nec id complet, et rursus se obdurat; nullus autem filiorum Israel in his malis ullum patitur dampnam.

1. Dixit autem Dominus ad Moysen: Ingredere ad Pharaonem, et loquere ad eum: Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum: Dimitte populum meum ut sacrificet michi.

2. Quod si adhuc renuis, et retines eos.

3. Ecco manus mea erit super agros tuos; et super equos, et asinos, et camelos, et boves, et oves, pestis valde gravis;

4. Et faciet Dominus mirabile inter possessiones Israel, et possessiones Ægyptiorum; ut nihil omnino percat et his que pertinent ad filios Israel.

5. Constituitque Dominus tempus, dicens: Cras faciet Dominus verbum istud in terra.

6. Fecit ergo Dominus verbum hoc altera die; mortuæque sunt omnia animalia veterum Ægyptiorum; de animalibus vero filiorum Israel nihil omnino perit.

7. Et misit Pharao ad videndum; nec erat quicquam mortuum de his que possidebat Israel. Ingravitumque est cor Pharaonis, et non dimisit populum.

8. Et dixit Dominus ad Moysen et Aaron: Tollite plenas manus cineris de camino, et spargat illum Moyses in celum coram Pharaone;

9. Sitque pulvis super omnem terram Ægypti; erunt enim in hominibus et jumentis ulcera, et vesicæ turgentis, in universa terra Ægypti.

10. Tuleruntque cinerem de camino, et steterunt coram Pharaone, et sparsit illum Moyses in celum; factaque sunt ulcera vesicularum turgentium in hominibus, et in jumentis;

11. Nec poterant malefici stare coram Moysa, propter ulcera que in illis erant, et in omni terra Ægypti.

12. Induravitque Dominus cor Pharaonis, et non audivit eos, sicut locutus est Dominus ad Moysen.

13. Dixitque Dominus ad Moysen: Mans conurge, et sta coram Pharaone, et dices ad eum: Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum: Dimitte populum meum ut sacrificet michi;

14. Quia in hæc vice mittam omnes plagas meas super cor tuum, et super servos tuos, et super populum tuum, ut scias quod non sit similis mei in omni terra.

15. Nunc enim extendens manum percutiam te et populum tuum peste, peribisque de terra.

16. Idcirco autem posi te, ut ostendam in te fortitudinem meam, et narretur nomen meum in omni terra.

17. Adhuc retines populum meum, et non vis dimittere eum?

18. Et plenas cras hæc ipsa hora grandinem mittam nimis, qualis non fuit in Ægypto, a die qua fundata est, usque in præsens tempus.

19. Mitte ergo jam nunc, et congrega jumenta tua, et omnia que habes in agros hominis enim, et jumenta, et universa que inventa fuerint foris, nec congregata de agris, occideritque super ea grandio, morietur.

20. Qui timuit verbum Domini de ser-

vis Pharaonis, fecit confugere servos suos et jumenta in domos;

21. Qui autem neglexit sermonem Domini, dimisit servos suos et jumenta in agris.

22. Et dixit Dominus ad Moysen: Extende manum tuam in celum, ut fiat grandio in universa terra Ægypti, super homines, et super jumenta, et super omnem herbam agri in terra Ægypti.

23. Et extenditque Moyses virgam in celum, et Dominus dedit tonitruum, et grandinem, ac discurrentia fulgura super terram; pluitque Dominus grandinem super terram Ægypti.

24. Et grandio fuit magnitudinis, quanta ante nunquam apparuit in universa terra Ægypti, ex quo gens illa condita est.

25. Et percussit grandio in omni terra Ægypti cuncta que fuerunt in agris, ah homine usque ad jumentum; cunctamque herbam agri percussit grandio, et omne lignum regionis confregit.

26. Tantum in terra Gessen, ubi erant filii Israel, grandio non occidit.

27. Mistique Pharao, et vocavit Moysen et Aaron, dicens ad eos: Pœcevi etiam nunc; Dominus justus; ego et populus meus, impij.

28. Orate Dominum ut desinat tonitruus Dei, et grandio; ut dimittat vos, et reparatum hic ultra manum.

29. Ait Moyses: Cum egrossus furo de urbe, extendam palmas meas ad Dominum, et cessabunt tonitrua, et grandio non erit; et scias quia Domini est terra.

30. Novi autem quod et tu, et servi tui, nequam timeatis Ægyptium Deum.

31. Lignum ergo et hordeum lessum est, so quod hordeum esset virens, et lignum jam folliculo germinaret.

32. Triticum autem et far non sunt lesa; quia serotina erant.

33. Egressusque Moyses a Pharaone ex urbe, tetendit manus ad Dominum, et cessaverunt tonitrua et grandio, nec ultra stillavit pluvia super terram.

34. Videns autem Pharao quod cessasset pluvia, et grandio, et tonitrua, auxit peccatum;

35. Et ingravitum est cor ejus, et servorum ejus, et induratum nimis; nec dimisit filios Israel, sicut præceperat Dominus per manum Moysi.

¹ Sap. 16, 9.

² Sap. 13.

³ Rom. 9, 17.

⁴ Sap. 16, 16 et 19, 19.

CAPUT X.

Octavam signam, sea plaga, est locustarum; quibus aliatis, oblatum Pharae nec sic quidem iusta consuetum dimittit populum; quapropter nomum additur, omne tebraurum densissimum; propter quod permittit Pharae ut exeat, sed constant, eidem peccatum, missionem, urgente Moyses, idem denegat, Moysaque minatur mortem.

1. Et dixit Dominus ad Moysen: Incredere ad Pharaonem; ego enim inducavi cor ejus, et servorum illius, ut faciam signa mea haec in eo;
2. Et narres in auribus filii tui, et nepotum tuorum, quoties contriverim Aegyptios, et signa mea fecerim in eis; et sciatu quis ego Dominus.
3. Introierunt ergo Moyses et Aaron ad Pharaonem, et dixerunt ei: Haec dicit Dominus Deus Hebraeorum: Usquequo non vis sublevis mihi? Dimittite populum meum, ut sacrificet mihi.
4. Si enim resistis, et non vis dimittere eum, ecce ego inducam cras locustam in facies tuas,
5. Quae operiet superficiem terrae, ne quidquam ejus appareat, sed comedor quod residuum fuerit grandinis; et corrumpet enim omnia ligna quae germinant in agris.
6. Et implebant domos tuas, et servorum tuorum, et omnium Aegyptiorum, quantum non viderunt patrus tui, et avi, ex quo orti sunt super terram, usque in praesentem diem. Avertitque so, et egressus est a Pharaone.
7. Dixerunt autem servi Pharaonis ad eum: Usquequo patiemur haec scandalum? Dimittite homines, ut sacrificent Domino Deo suo. Nonne vides quod perierit Aegyptus?
8. Revocaruntque Moysen et Aaron ad Pharaonem, qui dixit eis: He, sacrificat Domino Deo vestro. Quinam sunt qui ituri sunt?
9. At Moyses: Cum parvulus nostris et senioribus pergerum, cum filiis et filiabus, cum ovibus et armentis; est enim sollemnitas Domini Dei nostri.
10. Et respondit Pharae: Sic Dominus ait vobiscum, quo modo ego dimittam vos, et parvulos vestros. Qui dabitium sed quod pessimo cogitatis?
11. Non fiet ita; sed ita tantum viri,

¹ Sap. 16, 9.² Sap. 17, 2.

et sacrificatis Domino; nec enim et ipsi peccatis. Sicutque ejeti sunt de conspectu Pharaonis.

12. Dixit autem Dominus ad Moysen: Extende manum tuam super terram Aegypti ad locustam, ut ascendat super eam, et devoret omnem herbam quae residua fuerit grandinis.

13. Et extendit Moyses virgam super terram Aegypti; et Dominus induxit ventum urentem tota die illa et nocte. Et mane factus, ventus urens levavit locustas.

14. Quae ascenderunt super universam terram Aegypti, et sederunt in cunctis finibus Aegyptiorum innumerabiles, quales ante illud tempus non fuerant, nec postea futurae sunt.

15. Operueruntque universam superficiem terrae, vastantes omnia. Devoratae est igitur herba terrae, et quidquid pomorum in arboribus fuit, quae grande dimiserat; nihilque omnino vitens relictum est in lignis et in herbis terrae, in cuncta Aegypto.

16. Quam ob rem festinus Pharae vocavit Moysen et Aaron, et dixit eis: Peccavi in Dominum Deum vestrum, et in vos.

17. Sed nunc dimittite peccatum mihi etiam haec vice, et regate Dominum Deum vestrum, ut auferat a me mortem istam.

18. Egressusque Moyses de conspectu Pharaonis, oravit Dominum.

19. Qui fieri fecit ventum ab occidente vehementissimum, et arreptam locustam projecit in mare Rubrum. Non remansit nea quidem in cunctis finibus Aegypti.

20. Et inducavit Dominus cor Pharaonis, nec dimisit filios Israel.

21. Dixit autem Dominus ad Moysen: Extende manum tuam in caelum; et sint tenebrae super terram Aegypti, tam dense, ut palpari queant.

22. Extenditque Moyses manum in caelum, et facti sunt tenebrae horribiles in universa terra Aegypti tribus diebus.

23. Nemo vidit fratrem suum, nec movit se de loco in quo erat. Ubi tamenque autem habitabant filii Israel, lux erat.

24. Vocavitque Pharae Moysen et Aaron, et dixit eis: He, sacrificat Domino; oves tantam vestre et armenta roma-

¹ Sap. 18, 1.

CAPUT XI.

neant, parvuli vestri erant vobiscum.

25. At Moyses: Hostias quoque et holocausta dabis nobis, quae offeramus Domino Deo nostro.

26. Cuncti greges pergent nobiscum; non remanabit eis ex ungula, nec necessaria sibi in cultum Domini Dei nostri; praesertim cum ignoremus quid debeat immolari, donec ad ipsum locum perveniamus.

27. Inducavit autem Dominus cor Pharaonis, et noluit dimittere eos.

28. Dixitque Pharae ad Moysen: Recede a me, et cave ne ultra videas faciem meam; quoniamque die apparueris mihi, morieris.

29. Respondit Moyses: Ita fiet ut locutus es; non videbo ultra faciem tuam.

CAPUT XII.

Ante decimum signum (stragem primogenitorum) quod praedixit Dominus, hortatur ad Aegypti populationem, quae post stragem peracta est.

1. Et dixit Dominus ad Moysen: Adhuc una plaga tangam Pharaonem et Aegyptum, et post haec dimittit vos, et exire compellet.

2. Dies ergo omni plebei, ut postulet vir ab amico suo, et mulier a vicina sua, vasa argentea et aurea;

3. Dabit autem Dominus gratiam populo suo coram Aegyptiis. Fuitque Moyses vir magnus valde in terra Aegypti, coram servis Pharaonis et omni populo.

4. Et ait: Haec dicit Dominus: Media nocte egrediar in Aegyptum;

5. Et morietur omne primogenitum in terra Aegyptiorum, a primogenito Pharaonis qui sedet in solo ejus, usque ad primogenitum ancillae quae est ad molan, et omnia primogenita juveniorum.

6. Eritque clamor magnus in universa terra Aegypti, qualis nec ante fuit, nec postea futurus est.

7. Apud omnes autem filios Israel non mutiet canis ab homine usque ad pecora; ut sciatu quanto miraculo dividat Dominus Aegyptios et Israel.

8. Descendentque omnes servi tui isti ad me, et adorabunt me, dicentes: Egredere tu, et omnis populus qui subjectus est tibi; post haec egrediemur.

9. Et exivit a Pharaone iratus nimis.

¹ Sap. 3, 22. Inf. 12, 23.

Dixit autem Dominus ad Moysen: Non audiet vos Pharae, ut multa signa fiat in terra Aegypti.

10. Moyses autem et Aaron fecerunt omnia ostenta qua scripta sunt, coram Pharaone. Et inducavit Dominus cor Pharaonis, nec dimisit filios Israel de terra sua.

CAPUT XII.

Paschalis agni immolandi et comedendi rita declarato ac celebrato, ejusque sanguine domorum superliminibus illis, anhelus, cessis omnibus Aegypti primogenitis, Israelitis intactos relinquit, qui ena spolis et divitiis egrediuntur. De ritu phase ac eue ayymorum, et tempore habitationis Israel in Aegypto.

1. Dixit quoque Dominus ad Moysen et Aaron in terra Aegypti:

2. Mensis iste, volis principium mensium; primus erit in mensibus anni.

3. Loquimini ad universum cotum filiorum Israel, et dicite eis: Decima die mensis hujus tollat unusquisque agnum per familias et domos suas.

4. Sin autem minor est numerus ut sufficere possit ad vescendum agnum, assumet vicinum suum qui junctus est domui suae, juxta numerum animarum quae sufficere possunt ad eum agnum.

5. Erit autem agnus absque maculis, masculus, anniculus; juxta quem ritum tollitis et haedum.

6. Et servabis eum usque ad quartam decimam diem mensis hujus: immolabitis eum universa multitudo filiorum Israel ad vesperam.

7. Et sument de sanguine ejus, ac ponent super utrumque postem, et in superliminibus domorum in quibus comedit illum.

8. Et edent carnes nocte illa assae igni, et arizmos panes cum lacteis agrestibus.

9. Non comeditis ex eo crudum quid, nec coctum aqua, sed tantum assum igni; caput cum pedibus ejus et intestinis servabitis.

10. Nec remanabit quidquam ex eo usque mane; si quid residuum fuerit, igne comburetis.

11. Sic autem comedetis illum: Reneb vestros accingitis, et calceamenta habebitis in pedibus, tenentes baculos in

¹ Be. II. 45, 1.

manibus, et comeditis festinantem; est enim Phase (id est transitus) Domini.

12. Et transibo per terram Ægypti nocte illa, percutiamque omne primogenitum in terra Ægypti ab homine usque ad pecus; et in cunctis domibus Ægypti faciam iudicia, ego Dominus.

13. Erit autem sanguis vobis in signum in ædibus in quibus eritis; et vidbo sanguinem, et transibo vos; nec erit in vobis plaga disperdens quando percussero terram Ægypti.

14. Habebitis autem hunc diem in monumentum, et celebrabitis eam solemnem Domino in generationibus vestris cultu sempiterno.

15. Septem diebus azyma comeditis. In die primo non erit fermentum in domibus vestris. Quicumque comederit fermentatum, peribit anima illa de Israhel, a primo die usque ad diem septimum.

16. Dies prima erit sancta atque solemnis, et dies septima eadem festivitate venerabilis. Nilnil operis facietis in eis, exceptis his que ad vescendum pertinent.

17. Et observabitis azymam; in eadem enim ipsa die educam exercitum vestrum de terra Ægypti, et custodietis diem istum in generationes vestras ruri perpetuo.

18. 1. Primo mense, quartadecima die mensis, ad vesperam, comedetis azyma, usque ad diem vigesimam primam ejusdem mensis ad vesperam.

19. Septem diebus fermentum non invenietur in domibus vestris. Qui comederit fermentatum, peribit anima ejus de cætu Israhel, tam de adventis quam de indigenis terre.

20. Omne fermentatum non comeditis; in cunctis habitaculis vestris edetis azyma.

21. Vocavit autem Moyses omnes seniores filiorum Israhel, et dixit ad eos: Ite tollentes animal per familias vestras, et immolate Phase.

22. 2. Fasciculumque hyssopi tingite in sanguine qui est in limbo, et aspergite ex eo superliminare, et utrumque postem. Nullus vestrum egredietur ostium domus sue usque mane;

23. Transibit enim Dominus percussor Ægyptios; cumque viderit sangui-

nem in superliminari, et in utroque poste, transiet ostium domus, et non sinec percussorem ingredi domus vestras, et ledere.

24. Custodi verbum istud legitimum tibi et illis tuis usque in æternum.

25. Cumque introieritis terram, quam Dominus daturus est vobis, et percolaverit est, observabitis ceremonias istas.

26. Et ego cum dixerit vobis filii vestri: Que est ista religio?

27. Dicitis eis: Victima transitus Domini est, quando transivit super domos filiorum Israhel in Ægypto, percolaverit Ægyptios, et domos nostras liberavit. Incarvatasque populus adoravit.

28. Egressi filii Israhel fecerunt sicut præceperat Dominus Moysi et Aaron.

29. Factum est autem in noctis medio, percussit Dominus omne primogenitum in terra Ægypti, a primogenito Pharaonis, qui in solio ejus sedebat, usque ad primogenitum captivæ quæ erat in carcere, et omne primogenitum jumentorum.

30. Surrexitque Pharaon nocte, et omnes servi ejus, circuegit Ægyptus; et ortus est clamor magnus in Ægypto; neque enim erat domus in qua non jaceret mortuus.

31. Vocavitque Pharaon Moysen et Aaron nocte, ait: Surgite et egredimini a populo meo, vos et filii Israhel; ite, immolate Phase sicut dicitis.

32. Oves vestras et armenta assumite ut pateritis, et abeuntis benedicite mihi.

33. Urgebantque Ægyptii populum de terra eire velociter, dicentes: Omnes morietur.

34. Tulit itaque populus conspersam farinam antequam fermentaretur; et litigans in pallis, posuit super humeros suos.

35. Feceruntque filii Israhel sicut præceperat Moyses; et petierunt ab Ægyptiis vasa argentea et aurea, vestimenta plurimam.

36. Dominus autem dedit gratiam populo coram Ægyptiis ut commodarent eis; et spoliaverunt Ægyptios.

37. Profectioque sunt filii Israhel de Ramesse in Sooth, sexcenta fere milia pedum virorum, absque parvulis.

38. Sed et vulgus promiscuum innumerabile ascendit cum eis, oves et ar-

menta, et animalia diversi generis multa nimis.

39. Cœveruntque farinam, quam dudum de Ægypto conspersam tulerant; et fecerunt subcinericios panes azymos; neque enim poterant fermentari cogentibus exire Ægyptis, et nullam facere sententiam moxam; nec pulmentum quidquam occurreret preparare.

40. Habitatio autem filiorum Israhel qui manserunt in Ægypto, fuit quadringentorum triginta annorum.

41. Quibus expletis, eadem die egressus est omnis exercitus Domini de terra Ægypti.

42. Nox ista est observabilis Domini, quando eduxit eos de terra Ægypti; hanc observare debent omnes filii Israhel in generationibus suis.

43. Dixitque Dominus ad Moysen et Aaron: Hæc est religio Phase; omnis alienigena non comedet ex eo.

44. Omnis autem servus emptitius circumcidetur, et sic comedet.

45. Advena et mercenarius non edent ex eo.

46. In una domo comedetur; nec effretis de carnis ejus foras, nec os illius confringetis.

47. Omnis cæcus filiorum Israhel faciet illud.

48. Quod si quis peregrinatus in vestro tram voluerit transire coloniam, et facere Phase Domini, circumcidetur prius omne masculinum ejus, et tunc rite celebrabit; erique sicut indigena terre; si quis autem circumciscus non fuerit, non vescetur ex eo.

49. Eadem lex erit indigenæ et colono qui peregrinatur apud vos.

50. Feceruntque omnes filii Israhel sicut præceperat Dominus Moysi et Aaron.

51. Et eadem die eduxit Dominus filios Israhel de terra Ægypti per turmas suas.

CAPUT XIII.

Jubet Deus sibi offerri primogenita hominum et pecorum, et liberationis ab Ægypto religionem Phase ad primogenitorum consecrationem mittere. Inde Israhel eduxit Deus locum per Ægyptum, sed per desertum; cum Joseph secum deferret, et columa ignis ac tubis est dux itineris.

1. Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:

2. 2. Sanctifica mihi omne primogenitum quod aperit vulvum in filiis Israhel, tam de hominibus quam de jumentis; mea sunt enim omnia.

3. Et ait Moyses ad populum: Memento diei hujus in quo egressi estis de Ægypto et de domo servitutis, quoniam in manu forti eduxit vos Dominus de loco isto, ut non comedatis fermentatum panem.

4. Hodie egredimini mense novarum frugum.

5. Cumque introduxerit te Dominus in terram Chanaan et Hethæi et Amorrhæi et Hevæi et Jebusæ, et terram patribus tuis ut daret tibi, terram fluentem lacte et melle, celebrabis hunc morem sacrorum mense isto.

6. Septem diebus vesceris azymis; et in die septimo erit sollemnis Domini.

7. Azyma comedetis septem diebus; non apparebit apud te aliquid fermentatum, nec in cunctis fribus tuis.

8. Narrabisque filio tuo in die illa, dicens: Hoc est quod fecit mihi Dominus quando egressus sum de Ægypto.

9. Et erit quasi signum in manu tua, et quasi monumentum ante oculos tuos; et ut lex Domini semper sit in ore tuo, in manu enim forti eduxit te Dominus de Ægypto.

10. Custodies hujusmodi cultum statuto tempore a diebus in dies.

11. Cumque introduxerit te Dominus in terram Chanaan, sicut juravi tibi et patribus tuis, et dederit tibi eam,

12. 3. Separabis omne quod aperit vulvum Domino, et quod primitivum est in pecoribus tuis; quidquid laboris masculini sexus, consecrabis Domino.

13. Primogenitum asini munitis ovis; quod si non redemeris, interdicis. Omne autem prinogenitum hominis de filiis tuis, pretio redimes.

14. Cumque interrogaverit te filius tuus cras, dicens: Quid est hoc respondetis ei: In manu forti eduxit nos Dominus de terra Ægypti, de domo servitutis.

15. Nam cum induratus esset Pharaon, et nollet nos dimittere, occidit Dominus omne primogenitum in terra Ægypti, a primogenito hominis usque ad primogenitum jumentorum; sed rursus immole-

¹ Lev. 23, 5. Num. 28, 16.
² Hebr. 11, 28.

³ Sup. 11, 5. Sap. 18, 8.
⁴ Sup. 11, 2.

⁵ Num. 9, 12. Joan. 19, 26.

⁶ Inf. 34, 19. Lev. 27, 28. Num. 8, 16. Luc. 2, 33.

⁷ Inf. 29, 20 et 34, 19. Reuch. 44, 20.

Domino omne quod aperit vulvam masculini sexus, et omnia primogenita filiorum meorum redimo.

16. ¹ Erit igitur quasi signum in manu tua, et quasi appensus quis, ob recordationem, inter oculos tuos; eo quod in manu forti eduxit nos Dominus de Ægypto.

17. Igitur cum emisisset Pharaon populum, non eos duxit Deus per viam terrae Philisthim quae vicina est, reputans ne forte recideret eum, si vidisset adversum se bella consurgere, et reverteretur in Ægyptum.

18. Sed circumdavit per viam deserti, quae est iuxta mare Rubrum; et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.

19. Fuit quoque Moyses ossa Iosephi secum, eo quod adjuresset filios Israel, dicens: ² Visitabit vos Deus; cetera ossa mea hinc vobiscum.

20. Profectique de Sooth castrametati sunt in Etham, in extremis finibus solitudinis.

21. ³ Dominus autem praecedebat eos ad ostendendam viam, per diem in columna nubis, et per noctem in columna ignis, ut dixisset Iherisur tempo-
re.

22. Nunquam defuit columna nobis per diem, nec columna ignis per noctem, coram populo.

CAPUT XIV.

Pharaon cum suis Israelem persequitur; angelus in columna nubis mediam se interponit; Moyses dividit mare Rubrum, quod sicco pede transiit; Iherisur Ægypti tum ab angelo, tum ab aquis recurritibus, cum universo equitatu ac curribus submergitur.

1. Locutus est autem Dominus ad Moysen, dicens:

2. Loquere filiis Israel: Reversi castrametentur a regione Philisthroth, quae est inter Magdolum et mare contra Beel-sephon; in conspectu ejus castra ponet super mare.

3. Diciturque est Pharaon super filios Israel: Coarctati sunt in terra, conclusi cum deserto.

4. Et indrabat cor ejus, ac persequatur vos; et glorificabit in Pharaone, et in omni exercitu ejus, scientique Ægypti

¹ Deut. 9, 8.
² Gen. 50, 24.

quia ego sum Dominus. Peceruntque illa. 5. Et nuntiatum est regi Ægypti, cum rum quod fugisset populus; immutatumque est cor Pharaonis et servorum ejus super populo, et dixerunt: Quid volumus facere, ut dimitteremus Israel, ne serviret nobis?

6. Janxit ergo curram, et omnem populum suum assumpsit secum.

7. Tollite sexcentos currus electos, et quicquid in Ægypto curram fuit, et duces totius exercitus.

8. Indiditque Dominus cor Pharaonis regi Ægypti, et persecutus est filios Israel; at illi egressi erant in manu excelsa.

9. ⁴ Cumque persequerentur Ægyptii vestigia praecedentium, repererunt eos in castris super mare; omnis equitatus et currus Pharaonis, et universus exercitus, erant in Philisthroth contra Beel-sephon.

10. Cumque appropinquasset Pharaon, levantes filii Israel oculos, viderunt Ægyptios post se; et timuerunt valde, clamaveruntque ad Dominum.

11. Et dixerunt ad Moysen: Forsitan non erant sepulchra in Ægypto; ideo tulisti nos ut moremur in solitudine. Quid hoc facere voluisti, ut educares nos ex Ægypto?

12. Nonne iste est sermo, quem loquebamur ad te in Ægypto, dicentes: Recede a nobis, ut serviamus Ægyptiis? multo enim melius erat servire eis, quam mori in solitudine.

13. Et ait Moyses ad populum: Nolite timere, state, et videte magna Domini quae facturus est hodie; Ægyptios enim, quos nunc videtis, nequamquam ultra videbitis usque in sepulchrum.

14. Dominus pugnavit pro vobis, et operus factus est.

15. Dixerunt Dominus ad Moysen: Quid clamas ad me? Loquere filiis Israel et proficiantur.

16. Tu autem eleva virgam tuam, et extende manum tuam super mare, et divide illud, ut gradiantur filii Israel in medio mari per siccum.

17. Ego autem indrabat cor Ægyptiorum et persequatur vos; et glorificabit in Pharaone, et in omni exercitu ejus, et in curribus et in equibus illius.

18. Et scient Ægypti quia ego sum

³ Num. 14, 11. II Esd. 9, 10. I Cor. 10, 1.
⁴ Sap. 24, 6. I Mach. 4, 9.

Dominus, cum glorificatus fuero in Pharaone, et in curribus atque in equibus ejus.

19. Tollensque se angelus Dei, qui praecedebat castra Israel, abiit post eos; et cum eo pariter columna nubis, priora dimittens, post tergum.

20. Stetit, inter castra Ægyptiorum et castra Israel; et erat nubes tenebrosa, et illuminans noctem, ita ut ad invicem toto noctis tempore accedere non valerant.

21. Cumque extendisset Moyses manum super mare, abstulit illud Dominus flante vento vehementi et urente tota nocte, et vertit in siccum; divisaque est aqua.

22. ⁵ Et ingressi sunt filii Israel per medium siccum maris; erat enim aqua quasi murus a dextra eorum et a sinistra.

23. Persequentesque Ægyptii ingressi sunt post eos, et omnis equitatus Pharaonis, currus ejus et equites, per medium maris.

24. Jamque advenerat vigilia matutina, et ecce respiciens Dominus super castra Ægyptiorum per columnam ignis et nubis, interfecit exercitum eorum;

25. Et subvertit rotas curruum, ferebanturque in profundum. Dixerunt ergo Ægyptii: Fugiamus in Aegyptum; Dominus enim pugnat pro eis contra nos.

26. Et ait Dominus ad Moysen: Extende manum tuam super mare, ut revertantur aquae ad Ægyptios, super currus et equites eorum.

27. Cumque extendisset Moyses manum contra mare, reversum est primo dilectio ad priorem locum; fugientibusque Ægyptiis occurrerunt aquae, et involvit eos Dominus in mediis fluctibus.

28. Reversaeque sunt aquae, et operuerunt currus et equites cuncti exercitus Pharaonis, qui sequentes ingressi fuerant mare; nec unus quidem supervixit eis.

29. Filii autem Israel perrexerunt per medium siccum maris, et aquae eis erant quasi pro muro a dextris et a sinistris.

30. Liberavitque Dominus in die illa Israel de manu Ægyptiorum.

31. Et viderunt Ægyptios mortuos super litus maris, et in manum magnam quam exercuerat Dominus contra eos;

⁵ Ps. 77, 19 et 104, 37 et 113, 3. Hebr. 11, 1.
⁶ Sap. 18, 15.

simulique populus Dominum, et crediderunt Domino, et Moysi servo ejus.

CAPUT XV.

Moyses et Israelitis, gratis Deo cum castra peravit, veniunt in Maras; ubi amaritudine aequatur a Moysa verso in dilectionem; pergunt in Ilim, ubi xii fontes et xxx palmarum erant.

1. ¹ Tunc coecinit Moyses et filii Israel carmen hoc Domino, et dixerunt: Cantemus Domino; gloriosae enim magnificentiae est, equum et ascensorem deiecit in mare.

2. ² Fortitudo mea, et laus mea Domini, et factus est mihi in salutem; iste Deus meus, et glorificabo eum; Deus patris mei, et exaltabo eum.

3. Dominus quasi vir pugnator; omnipotens nomen ejus.

4. Currus Pharaonis et exercitum ejus projecit in mare; electi principes ejus submersi sunt in mari Rubro.

5. Abyssi operuerunt eos; descenderunt in profundum quasi lapis.

6. Dextera tua, Domine, magnificentae est in fortitudine; dextera tua, Domine, percussit inimicum.

7. Et in multitudine gloriae tuae deposuisti adversarios tuos; misisti iram tuam, quae devoravit eos sicut stipulam.

8. Et in spira furoris tui congregavit aquae; stetit unda fluens, congregavit sunt abyssi in medio mari.

9. Dixit inimicus: Persequar et comprehendam; dividam spolia, implebitur anima mea; evaginabo gladium meum, interficiet eos manus mea.

10. Flavit spiritus tuus, et operavit eos mare; submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus.

11. Quis similis tui in fortibus, Domine? quis similis tui in sanctitate, terribilis atque laudabilis, faciens mirabilia?

12. Extendisti manum tuam, et devoravit eos terra.

13. Dixi fuiti in misericordia tuae populo quem redemisti; et percasti eum in fortitudine tua, ad habitaculum sanctorum tuum.

² Sap. 10, 20.
³ Isa. 12, 2. Ps. 117, 14.

dolores obtinerent habitatores Philistinim.

16. Tunc centurati sunt principes Edom, robustos Moab obtinuit tremor; obrigarunt omnes habitatores Chanaan.

18. Irruit super eos formido et paror, in magnitudine brachii tui; flant imbeciles quasi lapis, donec pertransisset populus tuus, Domine, donec pertransisset populus tuus isto, quem posseditis.

17. Introduces eos, et plantabis in monte hereditatis tuae, firmissimo habitaculo tuo quod operatus es, Domine, sanctetiarum tuam, Domine, quod firmaverunt manus tuae.

18. Dominus regnabit in aeternum et ultra.

19. Ingressus est enim equus Pharaon cum curribus et equitibus ejus in mare; et rediit super eos Dominus aquas maris; illi autem Israel ambulaverunt per siccam in medio ejus.

20. Sumpsit ergo Maria prophetissa, soror Aaron, tympanum in manu sua; egressaque sunt omnes mulieres post eam cum tympanis et choris.

21. Quibus praeciebat, dicens: Cantemus Domino; gloriose enim magnificatus est, equum et ascensorem ejus dejecit in mare.

22. Tulit autem Moyses Israel de mari Rubro, et egressi sunt in desertum Sur; ambulaveruntque tribus diebus per solitudinem, et non inveniebant aquam.

23. Et venerunt in Marā; nec poterant bibere aquas de Mara, eo quod essent amara; unde et congruum loco nomen impositum, vocans illam Mara, id est amaritudinem.

24. Et murmuravit populus contra Moysen, dicens: Quid libemus?

25. At ille clamavit ad Dominum, qui ostendit ei lignum; quod cum misisset in aquas, in dulcedinem versa sunt. Ibi constituit et praeccepta, atque iudicia, et ibi tentavit eum.

26. Dicens: Si audieris vocem Domini dei tui, et quod rectum est coram eo feceris, et obdieris mandatis ejus, custodierisque omnia praeccepta illius, cunctum laqueorem, quem posui in Aegypto, non inducam super te; ego enim Dominus sanctorum tuus.

27. Venerunt autem in Elim filii Is-

rael, ubi erant duodecim fontes aquarum, et septuaginta palmas; et castrametati sunt iuxta aquas.

CAPUT XVI.

Murmurationibus in deserto Sin de ciborum copia Israelitis, mittit Dominus coturnices et pilum Man ad saturitatem. Jussu Domini de sabulo servando, et manna colligendo, et in monumentum reponendo, quo eos alit quotidie per quadraginta annos.

1. Praefectique sunt de Elim, et venit omnis multitudo filiorum Israel in desertum Sin, quod est inter Elim et Sinal, quindodecim die mensis secundi, postquam egressi sunt de terra Aegyti.

2. Et murmuravit omnis congregatio filiorum Israel contra Moysen et Aaron in solitudine;

3. Dixeruntque filii Israel ad eos: Utinam mortali essemus per manum Domini in terra Aegyti, quando sedebamus super ollas carnis, et comedebamus panem in saturitate! Cur eduxit nos in desertum istud, ut occideretis omnem multitudinem famo?

4. Dixit autem Dominus ad Moysen. Ecce, ego pluum vobis panes de caelo: egredietur populus, et colligat quis sufficientem per singulos dies, ut laetent eum utrum ambulet in lege mea, an non.

5. Die autem sexto parent quod inferant; et sit duplum quam colligere solebant per singulos dies.

6. Dixeruntque Moyses et Aaron ad omnes filios Israel: Vespere sciatis quod Dominus eduxerit vos de terra Aegyti;

7. Et mane videbitis gloriam Domini; audivisti enim murmur vestrum contra Dominum; nos vero quid sumus, qui ausististis contra nos?

8. Et ait Moyses: Dabit vobis Dominus vespere carnes edere, et mane panes in saturitate, eo quod audierit murmurationes vestras quibus nunquam urati estis contra eum; nos enim quid sumus? nec contra nos est murmur vestrum, sed contra Dominum.

9. Dixit quoque Moyses ad Aaron: In die quoque congregationi filiorum Israel: Accedite coram Domino; audivisti enim murmur vestrum.

10. Cumque loqueretur Aaron ad omnem castrum filiorum Israel, respiceret ad solitudinem; et ecce gloria Domini apparuit in nube.

11. Locutus est autem Dominus ad Moysen, dicens:

12. Audisti murmurationes filiorum Israel; loquere ad eos: Vespere comedite carnes, et mane saturabimini panibus, sciatisque quod ego sum Dominus Deus vester.

13. Factum est ergo vespere, et ascenden coturnix, cooperuit castra; mane quoque ros jacuit per circuitum castrorum.

14. Cumque operuisset superficiem terrae, apparuit in solitudine minutum, et quasi pilo tusum, in similitudinem pruinae super terram.

15. Quod cum viderent filii Israel, dixerunt ad Invicem: Manna? quod significat: Quid est hoc? ignorabant enim quid esset. Quibus ait Moyses: Iste est panis, quem Dominus dedit vobis ad vescendum.

16. Hoc est sermo, quem praecipit Dominus: Colligat unusquisque ex eo quantum sufficit ad vescendum; gomor per singula capita, iuxta numerum animarum vestrarum quae habitant in tabernaculo, sic tolletis.

17. Recurruntque ita filii Israel et collegerunt, alius plus, alius minus.

18. Et mensi sunt ad mensuram gomor: nec qui plus collegerat, habuit amplius; nec qui minus paraverat, reperit minus; sed singuli iuxta id quod edere poterant, congregaverunt.

19. Dixitque Moyses ad eos: Nullus reliquit ex eo in mane.

20. Qui non audierunt eum, sed dimiserunt quidam ex eis usque mane, et scatore cepit vermium, atque conputruit; et iratus est contra eos Moyses.

21. Collebant autem mane singuli, quantum sufficere poterat ad vescendum; cumque incaluisset sol, liquefuit.

22. In die autem sexta collegerunt cibos duplices, id est, duo gomor per singulos homines. Venerunt autem omnes principes multitudinis, et narra-

* Ezech. 45, 8.

* Num. 11, 7. Ps 77, 84. Esp. 16, 80. Joan. 6, 31.

23. Qui ait eis: Hoc est quod locutus est Dominus: Requies sabbati sanctificata est Domino cras; quomodo operandum est facile, et quae coequenda sunt coequite; quidquid autem reliquam fuerit, reponite usque in mane.

24. Praefeceruntque ita ut praeciperet Moyses, et non conputruit, neque vermium inventus est in eo.

25. Dixitque Moyses: Comeditis illud hodie, quia sabbatum est Dominus; non invenietur hodie in agro.

26. Sex diebus colligite: in die autem septimo sabbatum est Dominus, et egredi non invenietur.

27. Venitque septima dies; et iccressi de populo ut colligerent, non invenierunt.

28. Dixit autem Dominus ad Moysen: Usquequo non vultis custodire mandata mea, et legem meam?

29. Videte quod Dominus dederit vobis sabbatum, et propter hoc die sexta tribuit vobis cibos duplices; maneat unusquisque apud semetipsum, nullus egrediar de loco suo die septimo.

30. Et sabbatavit populus die septimo.

31. Appellavitque domus Israel nomen ejus Man, quod erat quasi semen coriandi album, gustusque ejus quasi similia cum melle.

32. Dixit autem Moyses: Iste est sermo, quem praecipit Dominus: Imple gomor ex eo, et custodiat in futuris retro generationes, ut noverint panem, quo alui vos in solitudine, quando educti estis de terra Aegyti.

33. Dixitque Moyses ad Aaron: Sume vas tuum, et mitte ibi Man, quantum poterat capere gomor, et repono coram Domino ad servandum in generationes vestras.

34. Sicut praecipit Dominus Moysi, Possitque illud Aaron in tabernaculo reservandum.

35. Filii autem Israel comederunt Man quadraginta annis, donec venissent in terram habitabilem; hoc cibo alii sunt, usquequo tangere fines terrae Chanaan.

36. Gomor autem decima pars est ephi.

* I Cor. 10, 3.

* II Cor. 8, 15.

* II Reg. 9, 21. Judith 5, 15.

* Judith 5, 15. Reg. 30, 24.

* Num. 30, 9.

* Sap. 11, 2.

CAPUT XVII.

ursum miraculandis in Raphidim ob aquam perauriam filii Israel, dat Dominus aquam de petra. Amalethim invadunt Hebræos, sed, pugante Josue, et in monte Moyses extendens manibus orante, vincuntur.

1. Igitur profecta omnis multitudo filiorum Israel de deserto Sin per manesius suos, juxta sermonem Domini, castrametati sunt in Raphidim, ubi non erat aqua ad bibendum populo.

2. Qui jurgatus contra Moysen, ait: Da nobis aquam, ut bibamus. Quibus respondit Moyses: Quid jurgamini contra me? cur tentatis Dominum?

3. Sivit ergo ibi populus per aquam penuria, et murmuravit contra Moysen, dicens: Cur fecisti nos exire de Ægypto, ut occideres nos, et liberos nostros, ac jumenta, siti?

4. Clamavit autem Moyses ad Dominum, dicens: Quid faciam populo huic? adhuc paululum, et lapidabit me.

5. Et ait Dominus ad Moysen: Antecede populum, et sume tecum de senioribus Israel; et virgam quam percussisti fluvium, tolle in manu tua, et vade.

6. In ego stabo ibi coram te, supra petram Horeb: percutesque petram, et erit ibi ea aqua, ut bibat populus. Fecit Moyses ita coram senioribus Israel;

7. Et vocavit nomen illi illius, Tentatio, propter jurgum filiorum Israel, et quia tentaverunt Dominum, dicens: Estne Dominus in nobis, an non?

8. Venit autem Amalec, et pugnavit contra Israel in Raphidim.

9. Dixitque Moyses ad Josue: Elige viros, et egressus, pugna contra Amalec; cras ego stabo in vertice collis, habens virgam Dei in manu mea.

10. Fecit Josue ut locutus erat Moyses; et pugnavit contra Amalec; et Moyses autem et Aaron et Hur ascenderunt super verticem collis.

11. Cumque levaret Moyses manus, vincebat Israel; sin autem paululum remississet, superabat Amalec.

12. Manus autem Moysi erant gravæ; sumentesque lapidem, posuerunt subter eum, in quo sedit: Aaron autem et Hur sustentabant manus ejus ex utraque parte. Et factum est ut manus illius non lassarentur usque ad occasum solis.

¹ Sup. 14, 2. Ps. 77, 15. 1 Cor. 10, 4.
² Deut. 35, 17. Judith 4, 13. Sap. 11, 3.

13. Fugavitque Josue Amalec, et populum ejus in ore gladii.

14. Dixit autem Dominus ad Moysen: Scribe hoc ob monumentum in libro, et trade auribus Josue; delebo enim memoriam Amalec sub celo.

15. Edificavitque Moyses altare; et vocavit nomen ejus, Dominus exaltatio mea, dicens:

16. Quia manus solii Domini, et bellum Domini erit contra Amalec, a generatione in generationem.

CAPUT XVIII.

Jethro socer Moysi uxorem cum filiis ad eum reducit, et auditis Dei operibus, cum Dominum laudasset, eique sacrificasset, sanam consilium Moysi dedit in constituendis iudiciorum magistratibus, qui minora disjucet.

1. Cumque audisset Jethro, sacerdos Madian, cognatus Moysi, omnia que fecerat Deus Moysi, et Israeli populo suo, et quod eduxisset Dominus Israel de Ægypto,

2. Tulit Sopheram uxorem Moysi quam remiserat,

3. Et duos filios ejus, quorum unus vocabatur Gersam, dicens: patre: ⁴ Advena fui in terra aliena;

4. Alter vero Eliezer: Deus enim, ait, patris mei adjutor meus, et eruit me de gladio Pharaonis.

5. Venit ergo Jethro cognatus Moysi, et filii ejus, et uxor ejus, ad Moysen in desertum, ubi erat castrametatus juxta montem Dei;

6. Et mandavit Moysi, dicens: Ego Jethro cognatus tuus venio ad te, et uxor tua, et duo filii tui cum ea.

7. Qui ingressus in occursum cognati sui, adoravit, et osculatus est eum; salutaveruntque se mutuo verbis pacificis. Cumque intrasset tabernaculum,

8. Narravit Moyses cognato suo cuncta que fecerat Dominus Pharaoni, et Ægyptiis propter Israel; universumque laborem, qui accidisset eis in itinere, et quod liberaverat eos Dominus.

9. Lætastusque est Jethro super omnibus bonis, que fecerat Dominus Israel, eo quod eruisset eum de manu Ægyptiorum.

10. Et ait: Benedictus Dominus, qui

³ Sup. 2, 22.

liberavit vos de manu Ægyptiorum, et de manu Pharaonis, qui eruit populum suum de manu Ægypti.

11. Nunc cognovi, quia magnus Dominus super omnes deos, eo quod superbe egerint contra illos.

12. Obtulit ergo Jethro cognatus Moysi holocausta et hostias Deo; veneruntque Aaron et omnes seniores Israel, ut comederent panem cum eo coram Deo.

13. Altera autem die sedebat Moyses ut judicaret populum, qui assistebat Moysi a mane usque ad vesperam.

14. Quod cum vidisset cognatus ejus, omnia scilicet que agebat in populo, ait: Quid est hoc quod facis in plebe? cur solus sedes, et omnis populus preestolatur de mane usque ad vesperam?

15. Cui respondit Moyses: Venit ad me populus quærens sententiam Dei.

16. Cumque acciderit eis aliqua discrepatio, veniunt ad me ut judicem inter eos, et ostendam præcepta Dei, et leges ejus.

17. At ille: Non bonam, inquit, rem facis;

18. Stulto labore consumeris et tu, et populus iste qui tecum est; ultra vires tuas est negotium, ⁹ solus illud non poteris sustinere.

19. Sed aiti verba mea atque consilia, et erit Deus tecum. Est tu populo in his que ad Deum pertinent, ut referas que dicuntur ad eum;

20. Ostendasque populo ceremonias et ritum colendi, viamque per quam ingredi debeant, et opus quod facere debeant.

21. Provide autem de omni plebe viros potentes et timentes Deum, in quibus sit veritas, et qui oderint avaritiam; et constitue eis tribunos, et centuriones, et quinquagenarios, et decanos,

22. Qui judicent populum omni tempore; quidquid autem majus fuerit, referant ad te, et ipsi minora tantummodo judicent; levissusque sit tibi, partito in alios onere.

23. Si hoc feceris, implebis imperium Dei, et præcepta ejus poteris sustinere; et omnis hic populus revertetur ad loca sua cum pace.

24. Quibus auditis, Moyses fecit omnia que ille suggererat.

¹ Sup. 1, 14 et 5, 7 et 10, 10 et 14, 8.

² Deut. 1, 12.

³ Num. 27, 15.

⁴ Act. 7, 38.

CAPUT XVIII.

25. Et electis viris strenuis de cunctis Israel, constituit eos principes populi, tribunos, et centuriones, et quinquagenarios, et decanos.

26. Qui judicabant plebem omni tempore; quidquid autem gravius erat, referebant ad eum, faciliora tantummodo judicantes.

27. Dimisitque cognatum suum; qui reversus abiit in terram suam.

CAPUT XIX.

Israelitis motis castris veniunt in Sina. Moyses Dei jussu ascendit in montem, moenia vixus refert ad populum, qui sanctificari jubetur, ut descendat Dominus in fulgure et tonitruo coram omni plebe Moysi locuturus.

1. Mense tertio egressionis Israel de terra Ægypti, ² in die hac venerunt in solitudinem Sinal.

2. Nam profecti de Raphidim, et pervenientes usque in desertum Sinal, castrametati sunt in eodem loco; ibique Israel fixit tentoria e regione montis.

3. Moyses autem ascendit ad Deum, vocavitque cum Dominus de monte, et ait: Hec dices domui Jacob, et annuntiabis filiis Israel:

4. Vos ¹ ipsi vidistis, quia fecerim Ægyptiis, quomodo portaverim vos super alas aquilorum, et assumpserim inibi.

5. Si ergo audieris vocem meam, et custodieris pactum meum, eritis mihi in peculum de cunctis populis; ² mea est enim omnis terra.

6. Et ex vos eritis mihi in regnum sacerdotale, et gens sancta. Hæc sunt verba que loqueris ad filios Israel.

7. Venit Moyses, et convocatis majoribus nata populi, exposuit omnes sermones quos mandaverat Dominus.

8. Responditque omnis populus simul: Cuncta que locutus est Dominus, faciemus. Cumque restitisset Moyses verba populi ad Dominum,

9. Ait ei Dominus: Jam nunc veniam ad te in caligine nubis, et audiet me populus loquentem ad te, et credidit tibi in perpetuum. Nativis ergo Moyses verba populi ad Dominum,

10. Qui dixit ei: Vade ad populum,

¹ Deut. 29, 8.

² Ps. 23, 1.

³ 1 Pet. 5, 9.

et sanctifica illos hodie, et cras, laventque vestimenta sua.

11. Et sint parati in diem tertium; in die enim tertia descendet Dominus coram omni plebe super montem Sinai.

12. Constituetque terminus populo per circuitum, et dicens ad eos: Caveto ne ascendatis in montem, ne tangatis fines illius; omnis qui tetigerit montem, merito morietur.

13. Manus non tanget eum, sed lapidibus opprimetur aut confodietur jaculis; sive jumentum fuerit, sive homo, non vivet. Cum operit clangere buccina, tunc ascendat in montem.

14. Descenditque Moyses de monte ad populum, et sanctificavit eum. Cumque lavisset vestimenta sua,

15. Ad eos ait: Estote parati in diem tertium, et ne appropinquetis uxoribus vestris.

16. Jamque advenerat tertius dies, et mane inclaruerat; et ecce caperunt aurium tonitruus, ac micare fulgura, et nubes densissima operire montem, clangorque buccine vehementius perstrabat; et timuit populus qui erat in castris.

17. Cumque eduxisset eos Moyses in occursum Dei de loco castrorum, stetit cum ad radices montis.

18. Totus autem mons Sinai fumabat, eo quod descendisset Dominus super eum in igne, et ascenderet fumus eo quod quasi de fornace; etaque omnis mons torrebatur.

19. Et sonitus buccine palatium crebescibat in nubes, et prolixius tendebatur. Moyses loquebatur, et Deus respondebat ei.

20. Descenditque Dominus super montem Sinai in ipso montis vertice, et vocavit Moysen in cacumen ejus. Quo cum ascendisset,

21. Dixit ad eum: Descende, et cunctare populum, non forte velit transire iure terminos ad videndum Dominum, et percat ex eis plurima multitudo.

22. Sacerdotes quoque qui accedunt ad Dominum, sanctificentur, non percutat eos.

23. Dixitque Moyses ad Dominum: Non poteri velis ascendere in montem

Sinai; tu enim testificatus es, et iurasti, dicens: Pone terminos circa montem, et sanctifica illum.

24. Qui ait Dominus: Vade, descende, ascendeque tu, et Aaron tecum; sacerdotes autem et populus ne transeant terminos, nec ascendant ad Dominum, ne forte interficiat illos.

25. Descenditque Moyses ad populum, et omnia narravit eis.

CAPUT XX.

Angelus vice Dei et Sina montis decalogum promulgat toti populo; sed is aversit Moysen intermissis mandata Dei sibi expressi. Moyses solatur populum, ac terram aut lapideum de insacris lapidibus altare facere jubetur, ad quod non sit per gradus ascendendum.

1. Locutusque est Dominus cunctis sermones hos: 2. Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servitutis.

3. Non habebis deos alienos coram me. 4. Non facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem que est in celo desuper, et que in terra deorsum, nec eorum que sunt in aquis sub terra.

5. Non adorabis ea, neque coles; ego sum Dominus Deus tuus fortis, zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios, in tertium et quartam generationem eorum qui oderrunt me.

6. Et facies misericordiam in millia liis qui diligunt me, et custodiunt precepta mea.

7. Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum; nec enim habebit insonem Dominus eum qui assumpserit nomen Domini Dei sui frustra.

8. Memento ut diem sabbati sanctifices.

9. Sex diebus operaberis, et facies omnia opera tua.

10. Septimo autem die, sabbatum Domini Dei tui est; non facies opus in eo, tu, et filius tuus et filia tua, servitutus et ancilla tua, jumentum tuum, et advena qui est intra portas tuas.

11. Sex enim diebus fecit Dominus celum et terram, et mare, et omnia que in eis sunt, et requievit in die septimo;

ideo benedixit Dominus diei sabbati, et sanctificavit eum.

12. Honora patrem tuum et matrem tuam, ut sis longævus super terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi.

13. Non occides.

14. Non mechaberis.

15. Non fortum facies.

16. Non loqueris contra proximum unum falsum testimonium.

17. Non concupiscas domum proximi tui; nec desiderabis uxorem ejus, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, nec omnia que illius sunt.

18. Cunctus autem populus videbat voces et lampades, et sonitum buccine, montemque fumantem; et portorriti ac pavore concussi, steterunt procul.

19. Dicentes Moysi: Loquere tu nobis, et audiemus; non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.

20. Et ait Moyses ad populum: Nolite timere; ut enim probaret vos venit Deus, et ut terror illius esset in vobis, et non peccaretis.

21. Stetitque populus de longo; Moyses autem accessit ad caliginem in qua erat Deus.

22. Dixit preterea Dominus ad Moysen: Hec dices filiis Israel: Vos vidistis quod de celo locutus sim vobis.

23. Non facietis deos argenteos, nec leos aureos facietis vobis.

24. Altare de terra facietis mihi, et offerretis super eo holocausta et pacifica vestra, oves vestras et boves, in omni loco in quo memora fuerit nominis mei; veniam ad te, et benedicam tibi.

25. Quod si altare lapideum feceris mihi, si enim levaveris cunctis lapidibus, si enim levaveris sectis super eo, pollutur.

26. Non ascendes per gradus ad altare meum, ne reveletur tarpuidio tua.

CAPUT XXI.

Præcepta judicialia quoad emptitos servos, et ancillas, furta, homicidia, parricidia, plagiam, parentum maleficia, rixas, et talionis penas, atque corruptam bovem.

1. Hæc sunt judicia que propones eis:

1. Deut. 5, 16. Matth. 15, 4. Eph. 6, 2.

2. Matth. 5, 21.

3. Rom. 7, 7 et 13, 9.

4. Deut. 15, 16. Hebr. 13, 18.

5. Inf. 27, 8 et 28, 7.

6. Deut. 27, 5. Jos. 8, 31.

2. Si emeris servam hebræam, sex annis serviet tibi; in septimo egredietur liber servus.

3. Cum quali veste intraverit, cum tali exeat; si habens uxorem, et uxor egredietur simul.

4. Si autem dominus dederit illi uxorem, et pepererit filios et filias, mulier et liberi ejus erunt domui sui; ipse vero exibat cum vestitu suo.

5. Quod si dixerit servus: Diligo dominum meum et uxorem ac liberos, non egredietur liber.

6. Offeret eum dominus diis, et applicabitur ad ostium et postes, perforabitque aurum ejus ebulis, et erit ei servus in sacculum.

7. Si quis vendiderit filiam suam in famulum, non egredietur sicut ancille exire consueverunt.

8. Si displicerit oculis domini sui cui tradita fuerat, dimittet eam; populo autem alieno vendendi non habebit potestatem, si spreverit eam.

9. Si autem filio suo desponderit eam, juxta morem filiarum faciet illi.

10. Quod si alteram ei acceperit, providebit puelle nuptias, et vestimenta, et pretium pudicitie non negabit.

11. Si tria ista non fecerit, egredietur gratis absque pecunia.

12. Qui percusserit hominem volens occidere, morte morietur.

13. Qui autem non est insidiatus, sed deus illum tradidit in manus ejus, consuitam tibi locum in quem fugere debeat.

14. Si quis per industriam occiderit proximum suum, et per insidias, ab altari meo evellens eum, ut moriatur.

15. Qui percusserit patrem suum aut matrem, morte morietur.

16. Qui furatus fuerit hominem, et venderit eum, convictus noxæ, morte morietur.

17. Qui maledixerit patri suo, vel matri, morte morietur.

18. Si rixati fuerint viri, et percusserit alter proximum suum lapide vel pugno, et ille mortuus non fuerit, sed jacerit in lecto;

19. Si surrexerit, et ambulaverit foris

1. Deut. 15, 12. Jer. 34, 21.

2. Lev. 24, 17.

3. Deut. 19, 3.

4. Lev. 20, 9. Prov. 20, 30. Math. 15, 4.

5. Marc. 7, 10.

1. Hebr. 12, 1.

2. Deut. 4, 11.

3. Deut. 5, 6. Pa. 80, 11.

4. Deut. 4, 15. Jos. 24, 14. Pa. 90, 7.

5. Lev. 19, 12. Deut. 5, 16. Matth. 5, 22.

6. Inf. 31, 13. Deut. 5, 14. Rzech. 20, 12.

7. Gen. 2, 2.

super hanculum suum, innocens erit qui percusserit, ita tamen ut operas ejus et impensas in medicos restituat.

20. Qui percusserit servum suum vel ancillam virg., et mortui fuerint in manibus ejus, criminis reus erit.

21. Si in autem uno die vel duobus supervenerint, non subjacet poena, quia pecunia illius est.

22. Si rixati fuerint viri, et percusserit quis mulierem pregnantem, et abortivum quidem fecerit, sed ipsa vixerit, subjacet damno quantum maritus mulieris experiet, et arbitri judicaverint.

23. Si autem mors ejus fuerit subsecuta, reddet animam pro anima.

24. Oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede.

25. Adustionem pro adustione, vulnus pro vulnere, livorem pro livore.

26. Si percusserit quisquam oculum servi sui aut ancillae, et luscus eos fecerit, dimittit eos liberos pro oculo quam eruit.

27. Dentem quoque si excusserit servo vel ancillae suae, similiter dimittit eos liberos.

28. Si bos cornu percusserit virum aut mulierem, et mortui fuerint, lapidibus obstruat, et non comedatur carnes ejus, dominus quoque bovis innocens erit.

29. Quod si bos corrupta fuerit ab heri et nudierstus, et contestati sunt dominum ejus, nec reclusit eum, occideritque virum aut mulierem, et bos lapidibus obstruat, et dominum ejus occidat.

30. Quod si pretium fuerit et impositum, dabit pro anima sua quidquid fuerit postulat.

31. Filium quoque et filiam si cornu percusserit, similis sententiae subiacet.

32. Si servum, ancillamque invaserit, triginta siclos argenti domino dabit, bos vero lapidibus opprimetur.

33. Si quis aperuerit cisternam, et foderit, et non operaverit eam, occideritque bos aut asinus in eam,

34. Reddet dominus cisternae pretium iumentorum: quod autem mortuum est, ipsius erit.

35. Si bos alienus bovem alterius

¹ Lev. 24, 20. Deut. 19, 24. Matth. 5, 38

vulneraverit, et ille mortuus fuerit vendet bovem vivum, et dividunt pretium, cadaver autem mortui inter se disperdent.

36. Si autem sciebat quod bos corrupta esset ab heri et nudierstus, et non custodivit eum dominus suus, reddet bovem pro bove, et cadaver intogrum accipiet.

CAPUT XXII.

Furti damnaque filii poena; depositi, commutati, conducti atque stupri lex; malefactorum, bestialitatis, sacrilegii; idololatricae supplicia; advenae, viduae et pupillo noverumque, penae; mutui, usurae et pignoris lex, ac obediendae et decimaram, primitiarum, primogenitorum; de carnis a bestiis praegustata.

1. Si quis furatus fuerit bovem, aut ovem, et occiderit vel vendiderit, quinque boves pro uno bove restituet, et quatuor oves pro una ope.

2. Si effringens fur domum sive suffodiens fuerit inventus, et accepto vulnere mortuus fuerit, percussor non erit reus sanguinis.

3. Quod si orto sole hoc fecerit, homicidium perpetravit, et ipse morietur. Si non habuerit quod pro furto reddat, ipse vendabitur.

4. Si inventum fuerit apud eum quod furatus est, vivens, sive bos, sive asinus, sive ovis, duplum restituet.

5. Si laeserit quisquam agrum vel vineam, et dimiserit iumentum suum ut depascatur aliena, quidquid optimum habuerit in agro suo, vel in vinea, pro damni aestimatione restituet.

6. Si egressus ignis invenerit spinas, et comprehenderit acres frugum, sive stantes segotes in agris, reddet damnum qui ignem succenderit.

7. Si quis commendaverit amico pecuniam aut vas in custodiam, et ab eo, qui susceperat, furto ablata fuerint; si invenitor fur, duplum reddet.

8. Si latet fur, dominus domus applicabit ad deos, et jurabit quod non extendit manum in rem proximi sui.

9. Ad perpetrandum fraudem, tam in bove, quam in asino, et ovis ac vestimento, et quicquid damnum inferre potest: ad deos iurabatur causa perveniet; et si illi iudicaverint, duplum restituet proximo suo.

¹ II Reg. 12, 6.

10. Si quis commendaverit proximo suo asinum, bovem, ovem, et omne iumentum ad custodiam, et mortuum fuerit, aut debilitatum, vel captum ab hostibus, nullusque hoc viderit;

11. Jusjurandum erit in medio, quod non extendit manum ad rem proximi sui; suscipietque dominus iuramentum, et ille reddere non cogetur.

12. Quod si furto ablatum fuerit, restituet damnum domino.

13. Si comestum a bestia, defraet ad eum quod occisum est, et non restituet.

14. Qui a proximo suo quidemque horum mutuo postulaverit, et debilitatum aut mortuum fuerit, dominus non pressente, reddere compellatur.

15. Quod si impraesentiarum dominus fuerit, non restituet, maximo si conductum venerit pro mercede operis sui.

16. Si seduxerit quis virginem necdum dispensatam, dormieritque cum ea, dotabit eam, et labebit eam uxorem.

17. Si pater virginis dare noluerit, reddet pecuniam juxta modum dotis, quam virgines accipere consueverunt.

18. Maleficos non patieris vivere.

19. Qui coierit cum iumento, morte morietur.

20. Qui immolavit diis, occidetur, praeterquam Domino soli.

21. Advenam non contristabis, neque affliges eum; advenae enim et ipsi fuistis in terra Aegypti.

22. Viduus et pupillo non nocentis.

23. Si laeseritis eos, vociferabuntur ad me et ego audiam clamorem eorum;

24. Et indignabitur furor meus, percutiamque vos gladio, et erant uxores vestrae viduae, et filii vestri pupilli.

25. Si pecuniam autem dederis populo meo pauperi qui habitat tecum, non urgebis eum quasi exactor, nec usuris opprimes.

26. Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum, ante solis occasum reddes ei.

27. Ipsum enim est solum, quo operditur, indumentum carnis ejus, nec habet aliud in quo dormiat; si clamaverit ad me, et ego exaudivero eum.

28. Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum, ante solis occasum reddes ei.

29. Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum, ante solis occasum reddes ei.

30. Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum, ante solis occasum reddes ei.

31. Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum, ante solis occasum reddes ei.

32. Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum, ante solis occasum reddes ei.

33. Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum, ante solis occasum reddes ei.

34. Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum, ante solis occasum reddes ei.

35. Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum, ante solis occasum reddes ei.

¹ Gen. 31, 30.

² Deut. 22, 28.

³ Lev. 19, 4.

⁴ Zach. 7, 10.

⁵ Deut. 24, 13.

⁶ Act. 25, 5.

verit ad me, exaudiam eum, quia misericors sum.

28. Hiis non dabo, et pro principi populi tui non malebides.

29. Decimas tuas et primitias tuas non tardabis reddere; primogenitum florum tuorum dabis mihi.

30. De bobus quoque, et ovibus similiter facies; septem diebus sit cum matre sua, die octava reddes illam mihi.

31. Viri sancti eritis mihi; carnem, quae a bestiis fuerit praegustata, non comedetis, sed projicetis canibus.

CAPUT XXIII.

Leges praefere judicibus; bos et asinus iudicium servandus; non accipienda iudicium; poena; de ami et diei septimi quiete, tribusque festis praecipua. Promittit Deus se populo angulum in ducem itineris praemisurum, et premium servandis praecipit; de idololatris et fœdere Chananaeorum ingens, de quo eis exterminandis.

1. Non suscipies vocem mendacii, nec jungas manum tuam ut pro impio dicas falsum testimonium.

2. Non sequeris turbam ad faciendum malum; nec in iudicio, plurimum acquiras sententiam, ut a vero devies.

3. Pauperis quoque non misereberis in iudicio.

4. Si occurreris bovi inimici tui, aut asino erranti, redde ad eum.

5. Si videris asinum odientis se jacere sub onere, non pertrahabis, sed subleberis cum eo.

6. Non decimas in iudicium pauperis.

7. Mordaciam fugies. Insonitem et iustum non occides, quia aversor impium.

8. Nec accipies munera, quae etiam excecant prudentes, et subvertunt verba iustorum.

9. Peregrino molestus non eris; scitis enim advenarum animas, quia et ipsi peregrini fuistis in terra Aegypti.

10. Sex annis seminabis terram tuam, et congregabis fruges ejus;

11. Sex annis seminabis terram tuam, et congregabis fruges ejus;

12. Sex annis seminabis terram tuam, et congregabis fruges ejus;

13. Sex annis seminabis terram tuam, et congregabis fruges ejus;

14. Sex annis seminabis terram tuam, et congregabis fruges ejus;

15. Sex annis seminabis terram tuam, et congregabis fruges ejus;

16. Sex annis seminabis terram tuam, et congregabis fruges ejus;

17. Sex annis seminabis terram tuam, et congregabis fruges ejus;

18. Sex annis seminabis terram tuam, et congregabis fruges ejus;

¹ Sup. 13, 2. Inf. 34, 10. Eszech. 40, 80.

² Lev. 22, 8.

³ Deut. 22, 1.

⁴ Dan. 12, 53.

⁵ Deut. 16, 19. Eccli. 20, 81.

⁶ Utc. 45, 6.

11. Anno autem septimo dimittes eam, et requiesces facies, ut comedant pauperes populi tui; et quicquid reliquum fuerit, edant bestiae agris. Ita facies in vinea, et in oliveto tuo.

12. Sex diebus operaberis, septimo die cessabis, ut requiescat bos et asinus tuus, et refrigeret filius ancillae tuae, et advena.

13. Omnia quae dixi vobis, custodite. Et per neminem exterorum deorum non jurabitis, neque audietur ore vestro.

14. Tribus vicibus per singulos annos mihi festa celebrabitis.

15. Solemnitatem azymorum custodies. Septem diebus comedes azyma, sicut praecepi tibi, tempore mensis novorum, quando egressus es de Aegypto. Non apparebis in conspectu mei vacuus.

16. Et solemnitatem messis primitivorum operis tui, quumque seminaveris in agro; solemnitatem quoque in exitu anni, quando congregaveris omnes fruges tuae de agro.

17. For in anno apparebit omne masculinum tuum coram Domino Deo tuo.

18. Non immolabis super fermento sanguinem victimae mae, nec remanebit adops solemnitatis mae usque mane.

19. Primitias frugum terrae tuae dederis in domum Domini Dei tui. Non coques herdum in lacte matris tui.

20. Ecco ego mittam angelum meum, qui praecedat te, et custodiat in via, et introducat in locum quem paravi.

21. Observa eum, et audi vocem ejus, nec contempnendum putes, quia non dimittit cum peccaveris, et est nomen meum in illo.

22. Quod si audieris vocem ejus, et feceris omnia quae loquor, inimicus ero inimicis tuis, et affligam affligentes te.

23. Praecedetque te angelus meus, et introducet te ad Amorrhorum, et Ithaeam, et Pherezuum, Chanaanumque, et Hoveam, et Jabeuseum, quos ego conturam.

24. Non adorabis deos eorum, nec roles eos; non facies opera eorum, sed destrues eos, et confringes statuas eorum.

¹ Sup. 13, 3, 4. Inf. 34, 22.

² Deut. 16, 16. Eccli. 35, 6.

³ Inf. 34, 23. Deut. 16, 16.

⁴ Inf. 34, 28.

⁵ Deut. 14, 21.

25. Servetisque Domino Deo vestro, ut benedicam panibus tuis et aquis, et auferam infirmitatem de medio tui.

26. Non erit infecunda, nec sterilis in terra tua; numerum dierum tuorum implebo.

27. Terrorem meum mittam in precursum tuum, et occidam omnem populum ad quem ingrederis, cunctorumque inimicorum tuorum eorum te terra verum.

28. Emittons *crabrones coram, qui fugabunt Hoveam, et Chanaanem, et Ithaeam, antequam introeas.

29. Non eficiam eos a facie tua anno uno, ne terra in solitudinem rodigatur, et crescat contra te bestiae.

30. Paulatim expellam eos de conspectu tuo, donec augetur, et possideas terram.

31. Ponam autem terminas tuas a mari Rubro usque ad mare Palaestinarum, et a deserto usque ad fluvium; tradam in manibus vestris habitatores terrae, et eficiam eos de conspectu vestro.

32. Non inibis cum eis foedus, nec cum diis eorum.

33. Non habitent in terra tua, ne forte peccare te faciant in me, si servieris diis eorum; quod tibi certe erit in scandalum.

CAPUT XXIV.

Moyse a Deo latas leges ad populum refert; populus eas acceptat, et foedus sancit inter Deum et populum, oblatis Domino sacrificiis, foderisque sanguine in populum resperso. Moyse, ceteris ad radicem montis manentibus, solus in montem ascendit, ut tabulas legis acciperet, ubi cum Domino quadraginta diebus et noctibus permansit.

1. Moysi quoque dixit: Ascende ad Dominum tu, et Aaron, Nadab, et Abiu, et septuaginta senes ex Israel; et adorabis procul.

2. Solusque Moyse ascendit ad Dominum, et illi non appropinquavit; nec populus ascendit cum eo.

3. Venit ergo Moyse et narravit plebi omnia verba Domini, atque judicium:

¹ Deut. 7, 11.

² Inf. 33, 2. Deut. 7, 22. Jos. 24, 11.

³ Deut. 7, 29.

⁴ Inf. 34, 15. Deut. 7, 2.

responditque omnia populus una voce: Omnia verba Domini, quae locutus est, faciemus.

4. Scripsit autem Moyse universos sermones Domini; et mane consurgens, edificavit altare ad radices montis, et iudicium titulos per duodecim tribus Israel;

5. Misitque juvenes de filiis Israel, et obtulerunt holocausta, immolaveruntque victimas pacificas Domino, vitulos.

6. Tulit itaque Moyse dimidiam partem sanguinis, et misit in crateras; partem autem residuam foedit super altare.

7. Assumensque volumen foderis, legit audiente populo, qui dixerunt: Omnia quae locutus est Dominus, faciemus, et erimus obedientes.

8. Ille vero sumptum sanguinem respersit in populum, et ait: Haec est sanguis foderis quod pepigit Dominus vobiscum super cunctis sermonibus his.

9. Ascenderuntque Moyse et Aaron, Nadab et Abiu, et septuaginta de senioribus Israel.

10. Et viderunt Deum Israel; et sub pedibus ejus quasi opus lapidis saphirini, et quasi caelum, cum serenum est.

11. Nec super eos qui procul recesserant de filiis Israel, misit manum suam; videruntque Deum, et comederunt, ac biberunt.

12. Dixit autem Dominus ad Moysem: Ascende ad me in montem, et esto ibi; daboque tibi tabulas lapideas, et legem ac mandata quae scripsi, ut dices eos.

13. Surrexerunt Moyse et Josue minister ejus; ascendensque Moyse in montem Dei,

14. Senioribus ait: Expectate hic donec revertamur ad vos. Habebis Aaron et Hur vobiscum; si quid natum fuerit quae quaestio, referetis ad eos.

15. Cumque ascendisset Moyse, operuit nubes montem,

16. Et habitavit gloria Domini super Sinai, tegens illum nube sex diebus; et septimo autem die vocavit eum de medio caliginis.

17. Erat autem species gloriae Domini, quasi ignis ardens super verticem montis, in conspectu filiorum Israel.

18. Ingressusque Moyse medium ne-

¹ Hebr. 9, 20.

² Inf. 33, 5.

bula, ascendit in montem; et fuit ibi quadraginta diebus, et quadraginta noctibus.

CAPUT XXV.

Jubetur primitiarum ac deorum oblatio ad Dei tabernaculum formatum, arcam foderis, mensam panum propositiis, et seis-tileis candelabrum, cunctaque illae pertinentiae; horum omnium monstratur exemplar.

1. Locutusque est Dominus ad Moysem, dicens:

2. Loquere filiis Israel, ut tollant mihi primitias; ab omni homine qui offeret ultroneus, accipietis eas.

3. Haec sunt autem quae accipere debetis: aureum, et argentum, et aes,

4. Hyacinthum, et purpuram, coccumque his tinctum, et byssum, pilos caprarum,

5. Et pelles arietum rubricatas, pellesque ianthinas, et ligna setim.

6. Oleum ad luminaria concinnanda, aromata in unguentum; et thymianata boni odoris;

7. Lapides onychinos, et gemmas ad ornandum ephod ac rationale.

8. Facietisque mihi sanctuarium, et habitabo in medio eorum,

9. Juxta omnem similitudinem tabernaculi quod ostendam tibi, et omnium vasorum in cultum ejus. Sicutque facietis illud:

10. Arcam de lignis setim compingite, cubus longitudo habeat duos et semis cubitos; latitudo, cubitum et dimidium; altitudo, cubitum similiter ac semissimus.

11. Et deaurabis eam auro mundissimo intus et foris; faciesque supra, eorumque auream per circumum;

12. Et quatuor circulos aereos, quos pone per quatuor arca angulos; duo circumum sint in latere uno, et duo in altero.

13. Facies quoque rectes de lignis setim, et operies eos auro;

14. Inducesque per circulos qui sunt in arca lateribus, ut portetur in eis;

15. Qui semper erunt in circulis, nec unquam extrahentur ab eis.

16. Ponesque in arca testamenti-nem quam dabo tibi.

17. Factis et propitiarium de auro

¹ Hebr. 9, 2.

mundissimo. Duos cubitos et dimidium tenebit longitudo ejus, et cubitum ac semissem latitudo.

18. Duos quoque Cherubim aureos et productiles facies, ex utraque parte oraculi.

19. Cherub unus sit in latere uno, et alter in altero.

20. Utrumque latus propitiarii togan expandentes alas, et operientes oraculum, respiciantque se mutuo versus vultibus in propitiarium quo operienda est arca.

21. In qua ponas testimonium quod dabo tibi.

22. Inde precipiam, et loquar ad te supra propitiarium, ac de medio duorum Cherubim, qui erunt super arcam testimonii, cuncta qua mandabo per te filiis Israel.

23. Facies et mensa de lignis setim, habentem duos cubitos longitudinis, et in latitudine cubitum, et in altitudine cubitum ac semissem.

24. Et inaurabis eam auro purissimo; faciesque illi labium aureum per circuitum.

25. Et ipsi labio coronam ferreassem alicui quatuor digitis; et super illam, alteram coronam aureolam.

26. Quatuor quoque circulos aureos preparabis, et ponas eos in quatuor angulis ejusdem mensae per singulos pedes.

27. Subter coronam erunt circuli auri, et mittantur vinctes per eos, et possit mensa portari.

28. Ipsas quoque rectas facies de lignis setim, et circumdabis auro ad subvehendum mensam.

29. Parabis et acetabula, ac phialas, thuribula, et cyathos, in quibus offerenda sunt libamina, ex auro purissimo.

30. Et ponas super mensam panes propositionis in conspectu meo semper.

31. Facies et candelabrum ductile de auro mundissimo, hastile ejus, calamos, sphindos, et sphaerulas, ac lilia ex ipso procedentia.

32. Sex calami egredientur de lateribus, tres ex uno latere, et tres ex altero.

33. Tres scyphi quasi in nucis modum, et calamos singulos, sphaerulae simul et lilia; et tres similiter scyphi instar nucis in calamo altero, sphaerulae simul et lilia; hoc erit opus sex candelarum, qui producti sunt de hastis;

34. In ipso autem candelabro erunt quatuor scyphi in nucis modum, sphaerulaeque per singulos, et lilia.

35. Sphaerula sub duobus calamis per tria loca, qui simul sex sunt, procedentes de hastili uno.

36. Et sphaerula igitur et calami ex ipso erunt, universa ductilia de auro purissimo.

37. Facies et lucernas septem, et ponas eas super candelabrum, ut luceant ex adverso.

38. Eminentia quoque, et ubi quae emuncta sunt extinguantur, fiant de auro purissimo.

39. Omne pondus candelabri cum universis vasis suis habebit talentum auri purissimi.

40. Inspice, et fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est.

CAPUT XXV.

Forma et constructio tabernaculi moesici, veli, arcae, propitiarii, mensae, candelabri et tentorii, iuxta suas quoque mensuras.

1. Tabernaculum vero ita facies: Decem cortinas de bysso rotata, et hyacintho, ac purpura, coccoque bis tincto, variatas opere plumario, facies.

2. Longitudo cortinae unius habebit viginti octo cubitos; latitudo, quatuor cubitorum erit. Unius mensurae fiant universa tentoria.

3. Quinque cortinae sibi iungentur mutuo, et aliae quinque neau simili cohaerebunt.

4. Ansellae hyacinthinas in lateribus ac summitatibus facies cortinarum, ut possint invicem copulari.

5. Quinquagenas ansellae cortinae habebit in utraque parte, ita insertas, ut ansa contra ansam veniat, et altera alteri possit aptari.

6. Facies et quinquaginta circulos aureos quibus cortinarum vela iungenda suat, ut unum tabernaculum fiat.

7. Facies et saga cilicium undecim, ad operiendum tectum tabernaculi.

8. Longitudo sagi unius habebit triginta cubitos; et latitudo, quatuor; sicca erit mensura sagorum omnium.

9. Et quibus quinque iunges sacrorum, et sex sibi mutuo copulabis, ita ut sextum sagum in fronte tecti duplices.

¹ Hebr. 8, 5. Act. 7, 44.

ejusdem numeri ad occidentalem plagam;

28. Qui mittentur per media tabulas a summo usque ad summum.

29. Ipsas quoque tabulas deaurabis, et fundes in eis annulos aureos, per quos vinctes tabulas contineant; quos operies laminis aeneis.

30. Et eriges tabernaculum iuxta exemplar quod tibi in monte monstratum est.

31. Facies et velum de hyacintho, et purpura, coccoque bis tincto, et bysso rotata, opere plumario et pulchra varietate contextum;

32. Quod appendes ante quatuor columnas de lignis setim, quae ipsa quidem deaurate erunt, et habebunt capita aurea, sed bases argenteas.

33. Inseretur autem velum per circulos, intra quos ponas arcam testimonii, quo et Sanctuarium, et Sanctuarii sanctuarium dividetur.

34. Ponas et propitiarium super arcam testimonii in Sancto sanctorum.

35. Mensaque extra velum, et contra mensam candelabrum in latere tabernaculi meridiano; mensa enim stabit in parte aquilonis.

36. Facies et tentorium in introitu tabernaculi de hyacintho, et purpura, coccoque bis tincto, et bysso rotata, opere plumario.

37. Et quinque columnas deaurabis lignorum setim, ante quas duceat tentorium; quarum erunt capita aurea, et bases laeuae.

CAPUT XXVII.

Altare holocaustorum et atrium tabernaculi tentorium, columnae et oleae lacunarum parari jubentur, et earum accensio.

1. Facies et altare de lignis setim, quod habebit quinque cubitos in longitudine, et totidem in latitudine, id est quadratum, et tres cubitos in altitudine.

2. Cornua autem per quatuor angulos ex ipso erunt; et operies illud aere.

3. Faciesque in usus ejus lebetes ad suscipiendos cineres, et forcipes atque fuscinalis, et ignium receptacula; omnia vasa aure fabricabis.

4. Craticulamque in modum retis aeneam, per cuius quatuor angulos erunt quatuor annuli aenei.

¹ Sup. 23, 40.

² Inf. 38, 6.

5. Quos pones subter arulam altaris; eritque craticula usque ad altaris modium.

6. Pars et veteres altaris de lignis sunt domus, et operae laminis aeneis;

7. Et induces per circulos, eruntque ut utroque latere altaris ad portandum.

8. Non solidum, sed inane et cavum intrinsecus facies illud, sicut tibi in monte monstratum est.

9. Facies et atrium tabernaculi, in cuius australi plaga contra meridiem erunt tentoria de bysso retorta; centum cubitos autem latus tenebit in longitudine;

10. Et columnas viginti cum basibus totidem aeneis, quae capita cum caelaturis suis habebunt argentea.

11. Similiter et in latere aequilonis per longum erunt tentoria centum cubitorum, columnae viginti, et bases aeneae ejusdem numeri, et capita aeneum cum caelaturis suis argentea.

12. In latitudine vero atrii, quod respicit ad occidentem, erunt tentoria per quinquaginta cubitos, et columnae decem, basesque totidem.

13. In ea quoque atrii latitudine, quae respicit ad orientem, quinquaginta cubiti erunt.

14. In quibus quindecim cubitorum tentoria fabri uno deputabuntur, columnaque tres et bases totidem.

15. Et in latere altero erunt tentoria cubitos obtinentia quindecim, columnae tres, et bases totidem.

16. In atrio vero atrii fies tentorium cubitorum viginti, et in antea redeant, et purpura, coccoque bis tincto, et bysso retorta, opere plerumque; columnas habebit quatuor, cum basibus totidem.

17. Omnes columnae atrii per circumum vestitae erunt argenteis laminis, capitibus argenteis, et basibus aeneis.

18. In longitudine occupabit atrium cubitos centum, in latitudine quinquaginta, altitudo quinque cubitorum erit; Retorque de bysso retorta, et habebit bases aeneas.

19. Concreta vasa tabernaculi in omnem usum et ceremoniam, tam paxillos ejus quam atrii, ex aere facies.

20. Praecipue filiis Israel ut afferant tibi oleum de arboribus olivarum purissimum, plique contusum, ut ardeat licet non semper

¹ Sap. 30, 24.

21. In tabernaculo testimonii, extra velum quod operatum est testimonio. Et collocabunt eam Aaron et filii ejus ut usque mane luceat coram Domino. Perpetuus erit cultus, per successione eorum a filiis Israel.

CAPUT XXVIII.

Postificata instrumenta Aeronis et filiorum ejus describuntur.

1. Applicae quoque ad Aaron fratrem tuum cum filiis suis de medio filiorum Israel, ut sacerdotio fungantur mihi; Aaron, Nadab, et Abiu, Eleazar, et Ithamar.

2. Faciesque vestem sanctam Aaron fratri tuo in gloriam et decorem.

3. Et loqueris cunctis sapientibus corde, quos replevi spiritu prudentiae, ut faciant vestes Aaron, in quibus sanctificatus ministret mihi.

4. Haec autem erunt vestimenta quae facient: Rationale, et superhumale, tunicam et lineam strictam, cidarium et balteum. Facient vestimenta sancta fratri tuo Aaron et filiis ejus, ut sacerdotio fungantur mihi.

5. Accipientque aurum, et hyacinthum, et purpuram, coccoque bis tinctum, et byssum.

6. Facient autem superhumale de auro et hyacintho et purpura, coccoque bis tincto, et bysso retorta, opere polynito.

7. Duas oras junctas habebit in utroque latere summitatum, et in antea redeant.

8. Ipsa quoque textura et cuncta operis varietas erit ex auro, et hyacintho, et purpura, coccoque bis tincto, et bysso retorta.

9. Sumesque duos lapides onychinos, et sculpes in eis nomina filiorum Israel:

10. Sex nomina in lapide uno, et sex reliqua in altero, juxta ordinem natiuitatis eorum.

11. Opere sculptoris et calatura gemmarum, sculpes eos nominibus filiorum Israel, inclusos auro atque circumdatos.

12. Et pones in utroque latere superhumeralis, memoriale filiis Israel. Portabitque Aaron nomina eorum coram Domino super utrumque humerum, ob recordationem.

13. Facies et uncinos ex auro,

14. Et duas catenulas ex auro puris-

simo sibi invicem coherentes, quas insere uncinis.

15. Rationale quoque iudicii facies opere polynito juxta texturam superhumeralis, et auro, hyacintho, et purpura, coccoque bis tincto, et bysso retorta.

16. Quadrangulum erit et duplex; mensuram palmi habebit tam in longitudine quam in latitudine.

17. Ponesque in eo quatuor ordines lapidum: in primo versu erit lapis sardius, et toparius, et smaragdus;

18. In secundo carbunculus, sapphirus, et jaspis;

19. In tertio ligurius, achates, et amethystus;

20. In quarto chrysolithus, onychinus, et beryllus. Inclusi auro erunt per ordines suos.

21. Habebuntque nomina filiorum Israel: duodecim nominibus calabuntur, singuli lapides nominibus singulorum per duodecim tribus.

22. Facies in rationali catenas sibi invicem coherentes ex auro purissimo;

23. Et duas annulos aureos, quos pones in utraque rationalis summitate;

24. Catenasque aureas junctas annulis, qui sunt in marginibus ejus;

25. Et ipsarum catenarum extrema duobus copulabis uncinis in utroque latere superhumeralis quod rationale respicit.

26. Facies et duas annulos aureos, quos pones in summitatibus rationalis, in oris, quae e regione sunt superhumeralis, et posteriora ejus aspiciant.

27. Nec non et alios duos annulos aureos, qui ponendi sunt in utroque latere superhumeralis dorsum, quod respicit contra faciem juncturae inferioris, ut aptari possit cum superhumerali.

28. Et stringantur rationale annulis cum annulis superhumeralis vitia hyacinthina, ut maneat junctura fabro facta et a se invicem rationale et superhumale nequeant separari.

29. Portabitque Aaron nomina filiorum Israel in rationali iudicii super pectus suam, quando ingredietur sanctuarium, memoriale coram Domino in aeternum.

30. Pones autem in rationali iudicii Doctrinam et Veritatem, quae erunt in pectore Aaron, quando ingredietur co-

ram Domino; et gestabit iudicium filiorum Israel in pectore suo, in conspectu Domini semper.

31. Facies et tunicam superhumeralis totam hyacinthinam.

32. In cuius medio supra erit capitium, et ora per gyrum ejus textilis, sicut fieri solet in extremis vestium partibus, ne facile rumpatur.

33. Dorsum vero, sed pedes ejusdem tunicae, per circumum, quasi mala pu-nice facies, ex hyacintho, et purpura, et cocco bis tincto, mixtis in medio tintinnabulis.

34. Ita ut tintinnabulum sit aureum et malum punicum, rursusque tintinnabulum aliud aureum et malum punicum.

35. Et vestietur ea Aaron in officio ministerii, ut andatur sonitus quando ingreditur et egreditur sanctuarium in conspectu Domini, et non morietur.

36. Facies et laminam de auro purissimo, in qua sculpes opere celatores: Sanctum Domino.

37. Ligabisque eam vitia hyacinthina, et erit super thorum.

38. Immines fronti pontificis. Portabitque Aaron iniquitates eorum, quae obtulerunt et sacrificaverunt filii Israel, in cunctis muneribus et donariis suis. Erit autem lamina semper in fronte ejus, ut placatus sit eis Dominus.

39. Scribesque tunicam bysso, et thorum byssinis facies, et balteum opere plummarum.

40. Porro filiis Aaron tunicas lineas parabis et balteos ac thoras, in gloriam et decorem:

41. Vestietur his omnibus Aaron fratrem tuum, et filios ejus cum eo. Et cunctorum consecrabis manus, sanctificabisque illos, ut sacerdotio fungantur mihi.

42. Facies et feminalis linea, ut operantur carmen turpiditatis suae, a rebus usque ad femora;

43. Et utentur eis Aaron et filii ejus quando ingrediantur tabernaculum testimonii, vel quando appropinquant ad altare ut ministrent in sanctuario, ne iniquitatis rei moriantur. Legitimum superhumale erit Aaron, et semini ejus post eum.

CAPUT XXIX.

Quae fuerit sacerdotum consecratio, et unctio

¹ Recl. 45, 11.

oblacionis pro illis, et qui his oblacionibus vescatur; ac de duobus agnis unctiois quotidianis offerenda.

1. Sed et hoc facies, ut mihi in sacerdotio consecratur: 1° Tolle vitulum de armento, et arietes duos immaculatos,
2. Panesque azymos, et crustulam absque fermento, quam conspersa sit oleo, lagenam quoque azyma oleo litā; de simila triticea cuncta facies;
3. Et posita in canistro offers; vitulum autem et duos arietes,
4. Et Aaron ac filios ejus applicabis ad ostium tabernaculi testimonii; cumque laveris patrem cum filiis suis aqua,
5. Indues Aaron vestimentis suis, id est, linea et tunica, et superhumerali, et rationali, quod constrinxeris balteo;
6. Et pones thiam in capite ejus, et laminam sanctam super thiam,
7. Et oleum unctiois fundes super caput ejus; atque hoc ritu consecrabitur.
8. Filios quoque illius applicabis, et indues tunicis lineis, cingisque balteo,
9. Aaron scilicet et liberos ejus, et impones eis mitras; eruntque sacerdotes mihi religione perpetua. Postquam initiaveris manus eorum.
10. ² Applicabis et vitulum coram tabernaculo testimonii; imponentque Aaron et filii ejus manus super caput illius;
11. Et mactabis eum in conspectu Domini, juxta ostium tabernaculi testimonii.
12. Sumptumque de sanguine vitali, pones super cornua altaris digito tuo, reliquum autem sanguinem fundes juxta basin ejus.
13. ³ Sumes et adipem totum qui operit intestina, et reticulum jecoris, ac duos renes, et adipem qui super eos est, et offers incensum super altare;
14. Carnes vero vitali et corium et fimum combures foris extra, eo quod pro peccato sit.
15. Unam quoque arietem sumes, super ejus caput ponent Aaron et filii ejus manus;
16. Quem cum mactaveris, tolles de sanguine ejus, et fundes circa altare;
17. Ipsam autem arietem secabis in

¹ Lev. 9, 2.
² Lev. 1, 3.

frusta, totaque intestina ejus ac pedes ponēs super consecras carnes, et super caput illius.

18. Et offers totum arietem in incensum super altare; oblatio est Domino, odor suavissimus victimæ Domini.
19. Tolles quoque arietem alterum, super ejus caput Aaron et filii ejus ponent manus;
20. Quem cum immolaveris, sumes de sanguine ejus, et pones super extremam arietem dextram Aaron et filie unæ ejus, et super pollices manus eorum ac pedes dextri, fundesque sanguinem super altare per circumitum.
21. Cumque tuleris de sanguine qui est super altare, et de oleo unctiois, asperges Aaron et vestes ejus, filios et vestimenta eorum; consecratisque ipsis et vestibus;
22. Tolles adipem de ariete, et caudam et arinam, que operit vitalia, ac reticulum jecoris, et duos renes, atque adipem qui super eos est, armumque dextrum, eo quod sit arietis consecrationis;
23. Tortamque panis unius, crustulam conspersam oleo, lagenam de canistro azymorum, quod positum est in conspectu Domini;
24. Ponetque omnia super manus Aaron et filiorum ejus, et sanctificabis eos elevans coram Domino.
25. Suscipiesque universa de manibus eorum, et incendes super altare in holocaustum, odorem suavissimum in conspectu Domini, quia oblatio ejus est.
26. Sumes quoque pectusculam de ariete, que litatis est Aaron, sanctificabisque illud elevatum coram Domino, et cedet in partem tuam.
27. Sanctificabis et pectusculam consecratam, et armum quem de ariete separasti;
28. Quo initiatus est Aaron et filii ejus, cedentem in partem Aaron et filiorum ejus jure perpetuo a filiis Israel; quia primitiva sunt et initia de victimis eorum pacificis que offerunt Domino.
29. Vestem autem sanctam, que utrum Aaron, habebat filii ejus post eum, ut ungantur in ea, et consecratur manus eorum.
30. Septem diebus uter illa qui postlex pro eo fuerit constitutus de filiis

¹ Lev. 3, 3.

ut manerem inter filios, ego Dominus Deus ipsorum.

CAPUT XXX.

Institutio altaris thymiamales, et pecunie in usus tabernaculi exigenda; lateres constructraendi pro iolutione sacerdotum, unguenti sacri ad unguenda sacerdotes et vasa templi, unctiois thymiamales, et reliquorum que ad tabernaculum spectant.

1. Facies quoque altare ad adoleendum thymiama, de lignis setim,
2. Habens cubitum longitudinis, et alterum latitudinis, id est, quadrangulum, et duos cubitos in altitudine. Cornua ex ipso procedent.
3. Vestiesque illud auro purissimo, tam circuitulam ejus, quam parietes per circumitum, et cornua. Faciesque et coram aureolam per gyrum,
4. Et duos annulos aureos sub corona per singula latera, ut mittantur in eos vestes, et altare portetur.
5. Ipsos quoque vestes facies de lignis setim, et inaurabis.
6. Ponetque altare contra velam, quod ante arcam pendet testimonii coram propitiario quo legitur testimonium, ubi loquar tibi;
7. Et adolebit incensum super eo Aaron, suave fragrans, mane. Quando componet lucernas, incendet illud;
8. Et quando collocabit eas ad vesperum, uret thymiama sempernum coram Domino in generationes vestras.
9. Non offeris super eo thymiama compositionis nec oblacionem, et victimam, nec libabitis libamina.
10. Et deprecabitur Aaron super cornua ejus semel per annum, in sanguine quod obtulit eis pro peccato; et placabit super eo in generationibus vestris. Sanctum sanctorum erit Domino.
11. Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
12. ² Quando tuleris summam filiorum Israel juxta numerum, dabunt singuli pretium pro animabus suis Domino; et non erit praga in eis, cum fuerint recensiti.
13. Hoc autem dabit omnis qui transit ad nomen, dimidium sicuti juxta mensuram templi. ³ Sicuti viginti obolos

² Num. 1, 2.
³ Lev. 27, 25. Num. 3, 47. Ezech. 45, 18.

ejus, et qui ingredietur tabernaculum testimonii ut ministret in sanctuario.

31. Arietem autem consecrationis tolles, et coques carnes ejus in loco sacro,
32. Quibus vescetur Aaron et filii ejus.
33. Panes quoque, qui sunt in canistro, in vestibulo tabernaculi testimonii comedent.
34. Ut sit placabile sacrificium, et sanctificetur offerentium manus. Alienigena non vescetur ex eis, quia sancti sunt.
35. Omnia, que precepi tibi, facies super Aaron et filios ejus. Septem diebus consecrabis manus eorum.
36. Et vitulum pro peccato offers per singulos dies ad expiandum. Mundabisque altare cum immolaveris expiationis hostiam, et unges illud in sanctificationem.
37. Septem diebus expiabis altare, et sanctificabis, et erit sanctum sanctorum; omnis, qui tetigerit illud, sanctificabitur.
38. Hoc est quod facies in altari: ⁴ Agnos annulos duos per singulos dies jugiter,
39. Unum agnum mane, et alterum vesper,
40. Decimam partem simile consperse oleo tuse, quod habeat mensuram quartam partem hin, et vinum ad libandum ejusdem mensuræ in agno uno.
41. Alterum vero agnum offers ad vesperam juxta ritum matutine oblacionis, et juxta ea que diximus, in odorem suavitatis;
42. Sacrificium est Domino, oblatione perpetua in generationes vestras, ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino, ubi constitutum et loquar ad te.
43. Rigue precipiam filiis Israel, et sanctificabit altare in gloria mea.
44. Sanctificabo et tabernaculum testimonii cum altari, et Aaron cum filiis suis, ut sacerdotio fungantur mihi.
45. Et habitabo in medio filiorum Israel, eroque eis Deus,
46. Et sciet quia ego Dominus Deus eorum, qui eduxi eos de terra Ægypti,

¹ Lev. 8, 31 et 94, 9. Matth. 13, 4.
² Num. 28, 2.

habet. Media pars sicut offerretur Domino.

14. Qui habetur in numero, a viginti annis et supra, dabit pretium.

15. Dives non addet ad medium sicut, et pauper nihil minuet.

16. Suscepitque pecuniam, quae collata est a filiis Israel, trades in usus tabernaculi testimonium, ut sit monumentum tam eorum coram Domino, et proprietur animabus eorum.

17. Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens :

18. Facies et labrum aureum cum basi sua ad lavandum; poneque illud inter tabernaculum testimonium et altare. Et missa aqua.

19. Lavabunt in ea Aaron et filii ejus manus suas ac pedes.

20. Quando ingressuri sunt tabernaculum testimonium, et quando accessuri sunt ad altare, ut offerant in eo thymiama Domino.

21. Ne forte moriantur. Legitimum sempernumque erit ipsi, et semini ejus per successiones.

22. Locutusque est Dominus ad Moysen.

23. Dicens : Sumo tibi aromata, primae myrrhæ et electæ quingentos sicanos, et cinnamomi medium, id est, ducentos quinquaginta sicanos, calami similiter ducentos quinquaginta;

24. Casia autem quingentos sicanos, in pondere sanctuarii, olei de olivis mensuram unam;

25. Faciesque unctiois oleum sanctum, unguentum compositum opere unguentarii.

26. Et unges ex eo tabernaculum testimonium, et arcam testamenti.

27. Mensamque cum vasis suis, candelabrum, et utensilia ejus, altaria thymiatis,

28. Et holocausti, et universam suspellectilem quae ad cultum eorum pertinet.

29. Sanctificabisque omnia, et erunt sancta sanctorum; qui tetigerit ea, sanctificabitur.

30. Aaron et filios ejus unges, sanctificabisque eos, ut sacerdotio fungantur mihi.

31. Filiis quoque Israel dices : Hoc unguentum unctiois sanctum erit mihi in generationes vestras.

32. Caro hominis non ungetur ex eo, et iuxta compositionem ejus non facietis

aliud, quia sanctificatum est, et sanctum erit vobis.

33. Homo quicumque tale composuerit, et dederit ex eo alieno, exterminabitur de populo suo.

34. Dicitque Dominus ad Moysen : Sumo tibi aromata, stactem et myrrha, galbanum boni odoris, et thus lucidissimum, aequalis ponderis erunt omnia; 35. Faciesque thymiama compositum opere unguentarii, mixtum diligenter, et parum, et sanctificatione dignissimum.

36. Cumque in tenuissimum pulverem universa contaderis, pone et eo coram tabernaculo testimonium, in quo loco apparebo tibi. Sanctum sanctorum erit vobis thymiama.

37. Talium compositionem non facietis in usus vestros, quia sanctum est Domino.

38. Homo quicumque fecerit simile, ut odore illius perfuatur, peribit de populo suis.

CAPUT XXXI.

Deputantur a Domino Beesel et Ooliab ad astractionem tabernaculi ac ceterorum que dicta sunt. De sabodi observatione, et de duabus lapideis tabulis legis a Domino Moysi datis.

1. Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens :

2. Ecce, vocavi ex nomine Beesel filium Uri filii Hur de tribu Juda,

3. Et implevi eum spiritu Dei, sapientiam, et intelligentiam, et scientiam in omni opere,

4. Ad excogitandum quidquid fabricari potest ex auro, et argento, et aere, 5. Marmore, et gemmis, et diversitate lignorum.

6. Dedicque et sodum Ooliab filium Achisamech de tribu Dan; et in corde omnis eruditus post sapientiam, ut faciant cuncta que precepi tibi;

7. Tabernaculum foderis, et arcam testimonium, et propitiatorium, quod super eam est, et cuncta vasa tabernaculi,

8. Mensamque et vasa ejus, candelabrum purissimum cum vasis suis, et altaria thymiatis,

9. Et holocausti, et omnia vasa eorum, labrum cum basi sua,

10. Vestes sanctas in ministerio Aaron sacerdoti filii ejus, ut fungantur officio suo in saceris;

11. Oleum unctiois, et thymiama aromatum in sanctuario, omnia que precepi tibi, faciant.

12. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens :

13. Loquere filiis Israel, et dices ad eos : Videte ut sabbatum meum custodiat, quia signum est inter me et vos in generationibus vestris; ut sciat is ego Dominus, qui sanctifico vos.

14. Custodite sabbatum meum, sanctum est enim vobis. Qui polluerit illud, morte morietur. Qui fecerit in eo opus, peribit anima illius de medio populi sui.

15. Sex diebus facietis opus; in die septimo sabbatum est, requies sancta Domino; omnis qui fecerit opus in hac die, morietur.

16. Custodiant filii Israel sabbatum, et celebrent illud in generationibus suis. Factum est sempernum.

17. Inter me et filios Israel, signumque perpetuum; sex enim diebus fecit Dominus caelum et terram, et in septimo ab opere cessavit.

18. Deditque Dominus Moysi, completis huiusmodi sermonibus in monte Sinai, duas tabulas testimonium lapideas, scriptas digito Dei.

CAPUT XXXII.

Moyses absente, populus vitulum aureum conficit et adorat; ob vitulum adoratum Moyses Deum precatur; de monte descendens tabulas frangit, vitulum comburit, et Aarone obprobrio, holocaustas occidit, ceterisque veniam impetrat iterum consensu monte.

1. Videns autem populus quod moram faceret descendendi de monte Moyses, congregatus adversus Aaron, dixit : Surge, fac nobis deos, qui nos precedunt; Moysi enim huius viro, qui nos eduxit de terra Egypti, ignoramus quid acciderit.

2. Dixitque ad eos Aaron : Tollite in aureas arceas de uxorum, filiorumque et filiarum vestrarum auribus, et afferte ad me.

3. Fecitque populus quem jusserat, deferens in aureas ad Aaron.

4. Quas cum ille accepisset, formavit opere fusorio, et fecit ex eis vitulum consilium; diruxeruntque : Hi sunt dii tui, Israel, qui te eduxerunt de terra Egypti.

5. Quod cum vidisset Aaron, edificavit altare coram eo, et praecois voce clamavit dicens : Cras sollemnitatem Domini est.

6. Surgentesque mane, obtulerunt holocausta, et hostias pacificas; et seduxerunt populum manducare, et libere, et surrexerunt iudere.

7. Locutus est autem Dominus ad Moysen, dicens : Vade, descende; peccavit populus tuus, quem eduxisti de terra Egypti.

8. Reverserunt cito de via, quam ostendisti eis; fueruntque sibi vitulum consilium, et adoraverunt; atque immolantes ei hostias, dixerunt : Isti sunt dii tui, Israel, qui te eduxerunt de terra Egypti.

9. Rursusque ait Dominus ad Moysen : Cerno quod populus iste dure cervicis sit;

10. Dimitte me, ut irascatur furor meus contra eos, et deleam eos; faciamque te in gentem magnam.

11. Moyses autem orabat Dominum Deum suum, dicens : Cur, Domine, irascitur furor tuus contra populum tuum, quem eduxisti de terra Egypti, in fortitudine magna, et in manu robusta?

12. Ne, queso, dicant Egyptii : Calide eduxit eos, ut interficeret in montibus, et deleret e terra; quiescat ira tua, et esto placabilis super nequitiam populi tui.

13. Recordare Abraham, Isaac, et Israel, servorum tuorum, quibus jurasti per temetipsum, dicens : Multiplicabo semen vestrum sicut stellas caeli, et universam terram hanc, de qua locutus sum, dabo semini vestro, et possidebitis eam semper.

14. Placatusque est Dominus ne faceret malum quod locutus fuerat adversus populum suum.

¹ Deut. 9, 12.

² III Reg. 12, 28.

³ Inf. 33, 8. Deut. 9, 19.

⁴ Num. 14, 13. Ps. 105, 33.

⁵ Gen. 12, 7 et 15, 7 et 48, 16.

¹ Sup. 20, 8. Esch. 20, 12.

² Gen. 9, 2.

³ Deut. 9, 10.

⁴ Act. 7, 40.

⁵ Ps. 105, 19.

⁶ I Cor. 10, 7.

15. Et reversus est Moyses de monte, portans duas tabulas testamenti in manu sua, scriptas ex utraque parte,

16. Et factas opere Dei; scriptura quoque Dei erat sculpta in tabulis.

17. Audiens autem Josue tumultum populi vociferantis, dixit ad Moysen: Ubi ista pugna audire in castris?

18. Qui respondit: Non est clamor adhortantium ad pugnam, neque vociferatio compellentium ad fugam; sed vocem cantantium ego audio.

19. Cumque appropinquaret ad castra, vidit vitalim, et choros intrasse valde, projecte manu tabulas, et confregit eas ad radicem montis;

20. Arripientes vitulum quem fecerant, combussit, et contrivit usque ad pulverem, quem sparsit in aquam, et dedit ex eo potum filiis Israel.

21. Dixitque ad Aaron: Quid tibi fecit hic populus, ut induceres super eum peccatum maximum?

22. Cui filio respondit: No indignetur dominus meus; tu enim nosti populum istum, quod pronus sit ad matiam.

23. Dixerunt mihi: Fac nobis deos, qui nos precedant; hinc enim Moysi, qui nos eduxit de terra Aegypti, nescimus quid acciderit.

24. Quibus ego dixi: Quis vestrum habet aurum? Tulerunt, et dederunt mihi; et projecti illud in ignem, egressusque est hic vitulus.

25. Videns ergo Moyses populum quod esset nudatus (spoliaverat enim eum Aaron propter ignominiam sordis, et inter hostes nudum constituerat),

26. Et stans in porta castrorum, ait: Si quis est Dominus, jungatur mihi. Congregati sunt ad eum omnes filii Levi,

27. Quibus ait: Hec dixit Dominus Deus Israel: Ponat vir gladium super femur suum. Ite, et redite de porta usque ad portam per medium castrorum, et occidat unusquisque fratrem et amicum, et proximum suum.

28. Feceruntque filii Levi juxta sermone Moysi, occideruntque in die illa quatuordecim tria milia hominum.

29. Et ait Moyses: Consecrasti manus vestras hodie Domino, unusquisque in filio et in fratre suo, ut detur vobis benedictio.

30. Facto autem altore die, locutus

¹ Gen. 32, 7.
² Sup. 32, 34.

est Moyses ad populum: Peccastis peccatum maximum; ascendam ad Dominum, si quo modo ritrovero eum deprecari pro scelere vestro.

31. Reversusque ad Dominum, ait: Obsecro, peccavit populus iste peccatum maximum, feceruntque sibi deos aureos; aut dimitte eis hanc noxam,

32. Aut si non facis, dele me de libro tuo quem scripsisti.

33. Cui respondit Dominus: Qui peccaverit mihi, delebo eum de libro meo; tu autem vade, et duc populum istum quem locutus sum tibi; angelus meus praecedet te; ego autem in ultionibus visitabo et hoc peccatum eorum.

35. Percussit ergo Dominus populum pro reatu vituli, quem fecerat Aaron.

CAPUT XXXIII.

Misitque Dominus ad Moysen, populum deponit ornatum suum, et eum legit dolentem; placatur Deus, et loquitur cum Moysa facie ad faciem, qui cupit videre faciem et gloriam Domini.

1. Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: Vade, ascende de loco isto tu, et populus tuus quem eduxisti de terra Aegypti, in terram quam juravi Abraham, Isaac, et Jacob, dicens: Semini tuo dabo eam.

2. Et mittam praecursorem tuum angelum, et ejiciam Chananaeos, et Amorrhaeum, et Hethaeum, et Pherezeum, et Hevaeum, et Jebussum;

3. Et intres in terram fluentem lacte et melle; non enim ascendam tecum, quia populus durus cervicis est, ne forte disperdam te in via.

4. Audiensque populus sermone hunc pessimum, luxit, et nullus ex more indutus est cultu suo.

5. Dixitque Dominus ad Moysen: Loquere filiis Israel: Populus durus cervicis est; semel ascendam in medio tui, et delebo te. Jam nunc depono ornatum tuum, ut sciam quid faciam tibi.

6. Deposuerunt ergo filii Israel ornatum suum a monte Horeb.

7. Moyses quoque tollens tabernaculum, ut ostendit extra castra procul, vocavit nomen ejus, Tabernaculum fortitudinis. Et omnis populus, qui habebat

¹ Deut. 7, 22. Jos. 24, 11.
² Sup. 32, 9. Deut. 9, 13.

aliquam questionem, egrediebatur ad tabernaculum foderis, extra castra.

8. Cumque egredieretur Moyses ad tabernaculum, surgebat universa plebs, et stabat unusquisque in ostio papilionis sui, aspicientesque terram Moysi, donec ingredieretur tentorium.

9. Ingresso autem illo tabernaculum foderis, descendebat columna nubis, et stabat ad ostium, loquebaturque cum Moysa.

10. Cornentibus universis quod columna nubis staret ad ostium tabernaculi. Stabantque ipsi, et adorabant per fores tabernaculorum suorum.

11. Loquebatur autem Dominus ad Moysen facie ad faciem, sicut solet loqui homo ad amicum suum. Cumque ille reverteretur in castra, minister ejus Josue filius Nun, puer, non recedebat de tabernaculo.

12. Dixit autem Moyses ad Dominum: Praecipis ut educam populum istum, et non indicas mihi quem miseris ex mecum, praecoritur enim dixeris: Novi te ex nomine, et invenisti gratiam coram me.

13. Si ergo inventi gratiam in conspectu tuo, ostende mihi faciem tuam, ut sciam te, et inveniam gratiam ante oculos tuos. Respice populum tuum gentem hanc.

14. Dixitque Dominus: Facies mea praecedet te, et requiem dabo tibi.

15. Et ait Moyses: Si non tu ipse praecedas, ne educas nos de loco isto;

16. In quo enim scire poterimus ego et populus tuus invalesce nos gratiam in conspectu tuo, nisi ambulaveris nobiscum, ut glorificemur ab omnibus populis qui habitant super terram?

17. Dixit autem Dominus ad Moysen: Et verbum istud, quod locutus es, faciam; in venisti enim gratiam coram me, et tempus novi ex nomine.

18. Qui ait: Ostende mihi gloriam tuam.

19. Respondit: Ego ostendam omnia bona tua tibi, et vocabo in nomine Domini coram te; et miseris enim vobis, et clemens ero in quem mihi placerit.

20. Rursusque ait: Non poteris videre faciem meam; non enim videbit me homo, et vivet.

¹ Num. 19, 15.
² Deut. 10, 1.
³ Deut. 5, 10. Jer. 32, 13.

21. Et iterum: Ecce, inquit, est locus apud me, et stabis supra petram;

22. Cumque transibit gloria mea, ponam te in foramine petrae, et protegam dextera mea, donec transeam;

23. Tollamque manum meam, et videbis posteriora mea; faciem autem meam videre non poteris.

CAPUT XXXIV.

Moyse, post paratis tabulis, redit in montem, ubi terram Dei vidit; probatque gentium societate et idololatriam, datusque principis de primogenitiis, sabbato, agrorum, centesimo quoque post sex dies, etiam jejunium comatus de monte descendit, ac velata facie populo loquitur.

1. Ac deinceps: Praecide, ait, tibi duas tabulas lapideas instar priorum, et scribam super eas verba quae habuerunt tabulae quae fregisti.

2. Esto paratus mane, ut ascendas statim in montem Sinai, stabisque mecum super verticem montis.

3. Nullus ascendat tecum, nec videatur quisquam pro totum montem; boves quoque et oves non pascentur et contra.

4. Excidit ergo duas tabulas lapideas, quales antea fuerant; et de nocte conatus surgens ascendit in montem Sinai, sicut praeciperat ei Dominus, portans secum tabulas.

5. Cumque descendisset Dominus per nubem, stetit Moyses cum eo, invocans nomen Domini.

6. Quo transeunte coram eo, ait: Dominator Domine Deus, misericors et clemens, patiens et multae miserationis, ac verax:

7. Qui custodis misericordiam in millia; qui austeris iniquitatem, et scelerata, atque peccata, nunquaque apud te per se innocens est; qui reddis iniquitatem patrum filiis ac nepotibus, in tertiam et quartam progeniem.

8. Festinusque Moyses, curvatus est pronus in terram, et adorans,

9. Ait: Si inventi gratiam in conspectu tuo, Domine, obsecro ut gratiaris nobiscum (populus enim durus cervicis est, et auferas iniquitates nostras atque peccata, nosque possideas).

10. Respondit Dominus: Ego inibo

¹ Ps. 142, 3.
² Deut. 5, 9. Jer. 32, 18.
³ Deut. 5, 2. Jer. 32, 40.

factum videntibus cunctis; signa factam quam nunquam visa sunt super terram, nec in illis gentibus; et cernat populus iste, in cujus es medio, opus Domini terribile quod facturus sum.

11. Observa cuncta quae hodie mando tibi; ego ipse ejectione ante faciem tuam Amorrhæorum, et Chanæansium, et Hethæorum, Phereæorum quoque, et Hevæum, et Jebusæum.

12. Care ne unquam cum habitatoribus terræ illius jungas amicitias, quæ sint tibi in ruinam.

13. Sed aras eorum destrue, confringe statuas, lacuosque succide.

14. Noli adorare Deum alienum. Dominus zelotes nomen ejus; Deus est imitator.

15. ¹ Ne inæas pactum cum hominibus illarum regionum, ne, cum fornicati fuerint cum diis suis, et admovent simulacra eorum, vocet te quispiam in comedas de immolatione.

16. ² Nec uxorem de ³strabus eorum accipies filius tuus, nec, postquam ipsam fuerint fornicatæ, fornicari faciant et filios tuos in deos suos.

17. Deos confatiles non facies tibi.

18. Solemnitatem arymorum custodies. Septimo diebus vesceris aymis, sicut præcepit tibi, in tempore mensis novorum; mense enim verni temporis egressus es de ⁴Ægypto.

19. ⁵ Omne quod aperit vulvum generis masculini, meum erit; de cunctis animantibus, tam de bobus, quam de ovibus, meum erit.

20. Primogenitum asini redimes oves; sin autem nec pretium pro eo dederis, occiditur. Primogenitum filiorum tuorum redimes; nec apparatus in conspectu meo vacuus.

21. Sed diebus operaberis, die septimo cessabis arare et metere.

22. ⁶ Solemnitatem hebdomadarum facies tibi in primitiis frugum mensis triticeæ; et solemnitatem, quando redeunte anni tempore cuncta conduxeris.

23. ⁷ Tribus temporibus anni apparatus omnium masculinam tuam in conspectu omnipotentis Domini Dei Israel.

24. Cum enim tulero gentes a facie

tua, et dilatavero terminos tuos, nullus insidiabitur terre tue, ascendente te, tui tibi in anno.

25. ⁸ Non immolabis super fermento sanguinem hostiæ meæ; neque residuum mæ de victimis solemnitatis Phasæ.

26. Primitias frugum terræ tuæ offeres in domo Domini Dei tui. ⁹ Non coques hedum in lacte matris suæ.

27. Distique Dominus ad Moysen; Scribe tibi verba hæc, quibus et tecum et cum Israel pepigi fœdus.

28. Fuit ¹⁰ ergo tibi cum Domino quadraginta dies et quadraginta noctes; panem non comedit, et aquam non bibit; et scripsit in tabulis ¹¹ verba fœderis decem.

29. Cumque descenderet Moyses de monte Sinai, tenebat duas tabulas testamento; et ignorabat quod cornuta esset facies sua ex conserto sermonis Domini.

30. Videntes autem Aaron et filii Israel cornutam Moysi faciem, timuerunt prope accedere.

31. Vocatique ab eo, reversi sunt tam Aaron quam principes synagoge. Et postquam locutus est ad eos.

32. Venerunt ad eum etiam omnes filii Israel; quibus præcepit cuncta quæ dixerat a Domino in monte Sinai.

33. Impletisque sermonibus, ¹² posuit velamen super faciem suam.

34. Quod ingressus ad Dominum, et loquens cum eo, auferabat donec exiret, et tunc loquebatur ad filios Israel omnia quæ sibi fuerant imperata.

35. Qui videbant faciem egredientis Moysi esse cornutam; sed operiebatur filiorum faciem suam; si quando loquebatur ad eos.

CAPUT XXXV.

Præcepit sabbatum; petuntur primitiæ donaria ac arcticas ad construendam tabernaculum, quibus separatim a Domino dicitur Beseleel et Ooliab.

1. Egitur congregata omni turba filiorum Israel, dixit ad eos: Hæc sunt quæ jussit Dominus fieri:

2. Sex diebus facietis opus; septimum

¹ Sup. 23, 32. Deut. 7, 2.

² II Reg. 11, 2.

³ Sup. 15, 2, 12 et 22, 29.

⁴ Sup. 23, 15.

⁵ Sup. 23, 17. Deut. 10, 16.

⁶ Sup. 23, 18, 19.

⁷ Sup. 23, 15.

⁸ Sup. 24, 18. Deut. 9, 9, 13.

⁹ Deut. 4, 1, 3.

¹⁰ II Cor. 3, 12.

diebus erit vobis sanctus, sabbatum, et requies Domini; qui fecerit opus in eo, occidatur.

3. Non succendetis ignem in omnibus habitaculis vestris per diem sabbati.

4. Et ait Moyses ad omnem ceteram filiorum Israel: Iste est sermo quem præcepit Dominus, dicens:

5. Separate a vobis primitias Domini. ¹ Omnis voluntarius et prono animo offerat eas Domino: aurum et argentam, et os.

6. Hyacinthum et purpuram, coccumque his tinctum, et hyssum, pilos caprarum.

7. Pellesque arietum rubricatas, et ianthinas, ligna setim.

8. Et oleum ad luminaria concinnanda, et ut conficiatur unguentum, et thymiana suavissimum.

9. Lapides onychinos, et gemmas ad ornatum superhumeralis et rationalis.

10. Quisquis vestrum sapiens est, veniat, et faciat quod Dominus imperavit:

11. Tabernaculum scilicet, et lectum ejus, atque operimentum, annulos, et tabulata cum vectibus, paxillis et basibus;

12. Arcam et vectes, propitiatorium, et velum quod ante illud oppanditur;

13. Mensam cum vectibus et vasis, et propositionis panibus;

14. Candelabrum ad luminaria sustentanda, vasa illius et lucernas, et oleum ad nutrimenta ignium;

15. Altare thymiamatis, et vectes, et oleum unctiois, et thymiana ex aromantibus; tentorium ad ostium tabernaculi;

16. Altare holocausti, et craticulum ejus aneam cum vectibus et vasibus suis; labrum et basim ejus;

17. Cortinas atrium cum columis et basibus, tentorium in foribus vestibuli;

18. Paxillos, tabernaculi et atrium funicularis suis;

19. Vestimenta, quorum usus est in ministerio sanctuarum, vestes Aaron pontificis ac filiorum ejus, et sacerdotio fungantur illi.

20. Egressusque omnis multitudo filiorum Israel de conspectu Moysi.

21. Obtulerunt mento promptissima atque devota primitias Domino, ad faciendum opus tabernaculi testimonium.

¹ Sup. 25, 2.

² Sup. 31, 2.

Quidquid ad cultum et ad vestes sanctas necessarium erit.

22. Viri cum mulieribus præbuerunt, armillas et insures, annulos et dextralia; omne vas aureum in donaria Domini separatim est.

23. Si quis habebat hyacinthum, et purpuram, coccumque his tinctum, hyssum et pilos caprarum, pelles arietum rubricatas, et ianthinas.

24. Argenti arctique metalla obtulerunt Domino, lignaque setim in varios usus.

25. Sed et mulieres doctæ, quæ noverant, dederunt hyacinthum, purpuram, et vermiculum, ac lyssum.

26. Et pilos caprarum, sponte propria cuncta tribuentes.

27. Principes vero obtulerunt lapides onychinos, et gemmas ad superhumerale et rationale.

28. Aromaticaque et oleum ad luminaria concinnanda, et ad preparandum unguentum, ac thymiana odoris suavissimum componendum.

29. Omnes viri et mulieres mente devota obtulerunt donaria, ut fuerint opera quæ jussisset Dominus per manum Moysi. Cuncti filii Israel voluntaria Domino dedicaverunt.

30. Dixitque Moyses ad filios Israel: ¹ Ecce, vocavit Dominus ex nomine Beseleel filium Uri filii Hur de tribu Juda;

31. Impletisque cum spiritu Dei, sapientia et intelligentia, et scientia et omni doctrina

32. Ad excoigandum, et faciendum opus in auro et argento, et aere.

33. Sculpensisque lapidibus, et opere carpentario; quidquid fabro adinventi potest.

34. Dedit in corde ejus; Ooliab quoque filium Achisamech de tribu Dan;

35. Ambos eruditiv sapientia, ut faciunt opera aliculari, polymitari, ac plumarii, de hyacintho ac purpura, coccoque his tincto, et bysso, et texant omnia, ac nova quoque reperiant.

CAPUT XXXVI.

Oblati plus quam opus esset donaria, parat tabernaculum iuxta omnes partes suas, nome cortinas, supra, apertura, tabulata, vectes, velum et tentorium.

1. Fecit Ergo Beseleel ², et Ooliab, et

¹ Sup. 26, 1.

omnis vir sapiens, quibus dedit Dominus sapientiam et intellectum, ut accirent fabro operari que in usus sancti necessaria sunt, et que precepit Dominus.

2. Cumque vocasset eos Moyses 1, et omnem eruditum virum, cui dederat Dominus sapientiam, et qui sponte sua obtulerant se ad faciendum opus,

3. Tradidit eis universa donaria filiorum Israel. Qui cum instarent operi, quotidie mane vota populus offerebat.

4. Unde artifices venire compulsi,

5. Dixerunt Moysi: Plus offert populus quam necessarium est.

6. Jussit ergo Moyses preceps voce cantari: Nec vir nec mulier quidquam offerat ultra in opere sanctuarii. Sicque cessatum est a manibus offerendis.

7. Et quod oblata sufficerent et superabundarent.

8. Feceruntque omnes corde sapientes ad explendum opus tabernaculi, cortinas decem de bysso retorta, et hyacintho, et purpura, coccoque his tincto, opere vario, et arte polymita;

9. Quarum una habebat in longitudine viginti octo cubitos, et in latitudine quatuor; una mensura erat omnium cortinarum.

10. Coniunctique cortinas quinque, alteram alteri, et alias quatuor sibi invicem copulavit.

11. Fecit et ansas hyacinthinas in ora cortinas unius ex utroque latere, et in ora cortinas alterius similiter.

12. Et contra se invicem venirent ansae, et mutuo iungerentur.

13. Unde et quinquaginta fudit circulos aureos, qui morderent cortinarum ansas, et fieret unum tabernaculum.

14. Fecit et saga undecim de pilis caprarum ad operiendum tectum tabernaculi.

15. Unum sagam in longitudine habebat cubitos triginta, et in latitudine cubitos quatuor; unius mensura erat omnia saga;

16. Quorum quinque Junxit soorsum, et sex alia separatim.

17. Fecitque ansas quinquaginta in ora sagi unius, et quinquaginta in ora sagi alterius, ut sibi invicem iungerentur.

18. Et fibulas aeneas quinquaginta, quibus neceretur tectum, ut unum palium ex omnibus sagis fieret.

¹ I Par. 21, 59.

19. Fecit et oportorium tabernaculi de pelibus arietium rubricatis, aliisque deper velamentum de pelibus isathinis.

20. Fecit et tabulas tabernaculi de lignis setim stantes.

21. Decem cubitorum erat longitudine tabulae unius; et unam ac semis cubitum latitudo retinebat.

22. Bine incastratee erant per singulas tabulas, ut altera alteri iungeretur. Sic fecit in omnibus tabernaculi tabulis.

23. E quibus viginti ad plagam meridiam arant contra austrum.

24. Cum quadraginta basibus argenteis. Duas bases sub una tabula ponebantur ex utraque parte angulorum, ubi incastratee laterum in angulis terminantur.

25. Ad plagam quoque tabernaculi, quae respicit ad aquilonem, fecit viginti tabulas,

26. Cum quadraginta basibus argenteis, duas bases per singulas tabulas.

27. Contra occidentem vero, id est, ad eam partem tabernaculi quae mare respicit, fecit sex tabulas,

28. Et duas alias per singulos angulos tabernaculi retro;

29. Quae junctae erant a deorsum usque sursum, et in unam compagine pariter ferebantur. Ita fecit ex utraque parte per angulos,

30. Et octo essent simul tabulae, et haberent bases argenteas sedecim, binas scilicet bases sub singulis tabulis.

31. Fecit et vectes de lignis setim, quinque ad continendas tabulas unius lateris tabernaculi.

32. Et quinque alios ad alterius lateris copandans tabulas; et extra hos, quinque alios vectes ad occidentalem plagam tabernaculi contra mare.

33. Fecit quoque vectem alium, qui per medias tabulas ab angulo usque ad angulum perveniret.

34. Ipsa autem tabulata deauravit, fuis basibus earum argenteis. Et circulos eorum fecit aureos, per quos vectes induci possent; quos et ipsos laminis aureis operuit.

35. Fecit et velum de hyacintho, et purpura, vermiculo, ac de bysso retorta, opere polymitario varium atque distinctum;

36. Et quatuor columnas de lignis setim, quas cum capitibus deauravit, fuis basibus earum argenteis.

37. Fecit et tentorium in introitu tabernaculi ex hyacintho, purpura, vermiculo, byssoque retorta, opere plumarii;

38. Et columnas quinque cum capitibus aureis, quas operuit auro, basesque earum fudit aeneas.

CAPUT XXXVII.

Formatur ara, propitiatorium, Cherubim, mensa, candelabrum, lucerna, altare thymianatis, pro quo thymiana componitur.

1. Fecit autem Beseleel et arcam de lignis setim, habentem duos semis cubitos in longitudine, et cubitum ac semissem in latitudine, altitudo quoque unius cubiti fuit et dimidii; vestivitque eam auro purissimo intus ac foris;

2. Et fecit illi coronam auream per gyrum.

3. Confians quatuor angulos aureos per quatuor angulos ejus; duos annulos in latero uno, et duos in altero.

4. Vectes quoque fecit de lignis setim, quos vestivit auro,

5. Et quos misit in annulos, qui erant in lateribus arcis ad portandum eam.

6. Fecit et propitiarium, id est, oraculum, de auro mundissimo, duorum cubitorum et dimidii in longitudine, et cubiti ac semis in latitudine.

7. Duos etiam Cherubim in auro ductili, quos posuit ex utraque parte propitiarii;

8. Cherub unum in summitate unius partis, et Cherub alterum in summitate partis alterius; duos Cherubim in singulis summitatibus propitiarii.

9. Extendentes alas, et tegentes propitiarium, et sequae mutuo et illud respicientes.

10. Fecit et mensam de lignis setim in longitudine duorum cubitorum, et in latitudine unius cubiti, quae habebat in altitudine cubitum ac semissem.

11. Circumdeditque eam auro mundissimo, et fecit illi labium aureum per gyrum.

12. Ipsique labio coronam auream interrasselem quatuor digitorum, et super eandem, alteram coronam auream.

13. Fudit et quatuor circulos aureos, quos posuit in quatuor angulis per singulos pedes mensae.

14. Contra coronam; misitque in eos rotas, ut possit mensa portari.

15. Ipsos quoque vectes fecit de lignis setim, et circumdedit eos auro.

16. Et vasa ad diversos usus mensae, ac tabulae, phialae, et cyathos, et thuribula ex auro puro, in quibus offerenda sunt libamina.

17. Fecit et candelabrum ductile de auro mundissimo. De cuius vecte calami, scyphi, sphaeruleque ac lilia procedebant;

18. Sex in utroque latere, tres calami ex parte una, et tres ex altera;

19. Tres scyphi in nucis modum per calamos singulos, sphaeruleque simul et lilia; et tres scyphi instar nucis in calamo altero, sphaeruleque simul et lilia. Aequum erat opus sex calamorum, qui procedebant de stipite candelabri.

20. In ipso autem vecte erant quatuor scyphi in nucis modum, sphaeruleque per singulos simul et lilia;

21. Et sphaerulae sub duobus calami per loca tria, qui simul sex fiunt calami procedentes de vecte uno.

22. Et sphaerulae igitur, et calami ex ipso erant, universae ductilia ex auro purissimo.

23. Fecit et lucernas septem cum emunctoriis suis, et vasa ubi ea que emuncta sunt extinguantur, de auro mundissimo.

24. Talentum auri appendebat candelabrum cum omnibus vasis suis.

25. Fecit et altare thymianatis de lignis setim, per quadrum singulis habens cubitos, et in altitudine duos; o cuius angulis procedebat coronam.

26. Vestivitque illud auro purissimo, cum craticula ac parietibus et cornibus.

27. Fecitque et coronam aureolam per gyrum, et duos annulos aureos sub corona per singula latera, ut militaret in eis vectes, et possit altare portari.

28. Ipsos autem vectes fecit de lignis setim, et operuit laminis aureis.

29. Composuit et oleum ad sanctificationis unguentum, et thymiana de aromatis mundissimis, opere pigmentarii.

CAPUT XXXVIII.

Fabricatur altare holocaustorum cum labiis, mense, et atrio, oblativae donaria recipienti.

1. Fecit 1° et altare holocausti de lignis

¹ II Par. 1, 5.

setim, quinque cubitorum per quadrum, et tulum in altitudine;

2. Cujus cornua de angulis procedebant, operitque illud laminis aeneis.

3. Et in usus ejus paravit ex ere vasa diversa, lebetes, forpices, fuscinae, uncines, et lignum receptacula.

4. Craticulae quoque ejus in modum retis fecit aeneam, et cubis eam in altaris medio arulam,

5. Fasis quatuor annalis per toridem retiaculi summitates, ad immitteudas vectes ad portandum;

6. Quos et ipsos fecit de lignis setim, et operuit laminis aeneis;

7. Inductique in circulos, qui in lateribus altaris eminebant. Ipsum autem altare non erat solidum, sed cavum et tabulis, et intus vacuum.

8. Fecit et labrum aeneum cum basi sua de speculis mulierum, quae excubabant in ostio tabernaculi.

9. Fecit et atrium, in cuius australi plaga erat tentoria de bysso retorta, cubitorium centum.

10. Columnae aeneae viginti cum basibus suis, capita columnarum, et tota operis calatura, argentea.

11. Aequae ad septentrionalem plagam tentoria, columnae, basaeque et capita columnarum, ejusdem mensurae, et operis ac metalli, erant.

12. In ea vero plaga, quae ad occidentem respicit, fuerant tentoria cubitorium quinquaginta, columnae decem cum basibus suis aeneae, et capita columnarum, et tota operis calatura, argentea.

13. Porro contra orientem, quinquaginta cubitorum paravit tentoria;

14. E quibus, quoddecim cubitos columnarum trium, cum basibus suis, unam tenebat latus;

15. Et in parte altera (quia inter utraque introitum tabernaculi fecit) quindecim aequae cubitorum erant tentoria, columnaeque tres, et bases totidem.

16. Cuncta atrii tentoria bysso retorta texerat.

17. Bases columnarum fuere aeneae, capita autem earum cum cunctis calaturis suis argentea; sed et ipsas columnas atrii vestivit argento.

18. Et in introitu ejus opere plumario fecit tentorium ex hyacintho, purpura, vermiculo, ac bysso retorta, quod habebat viginti cubitos in longitudine, alti-

tudo vero quinque cubitorum erat. Juxta mensuram, quam cuncta atrii tentoria habebant.

19. Columnae autem in ingressu fuere quatuor cum basibus aeneis, capitaeque earum et calaturae argenteae.

20. Paxillos quoque tabernaculi et atrii per gymtum fecit aeneos.

21. Haec sunt instrumenta tabernaculi testimonii, quae enumerata sunt juxta praeceptum Moysi in ceremoniis Levitarum per manum Ithamar filii Aaron sacerdotis;

22. Quos Beaelael filius Uri filii Hur de tribu Juda, Domino per Moysen jubente, compleverat.

23. Juncto sibi socio Ooliab filio Achisaneh de tribu Dan; qui et ipse artifex lignorum egregius fuit, et polymitarius atque plumarius ex hyacintho, purpura, vermiculo et bysso.

24. Omne aurum quod expensum est in opere sanctuarii, et quod oblatum est in donariis, viginti novem talentorum fuit, et septingentorum triginta siclorum, ad mensuram sanctuarii.

25. Oblatum est autem ab his qui transierant ad numerum, a viginti annis et supra, de sexcentis tribus milibus, et quingentis quinquaginta armatorum.

26. Fuerant praeterea centum talenta argenti, e quibus confatae sunt bases sanctuarii, et introitus ubi velum pedes.

27. Centum bases factae sunt de talentis centum, singulis talentis per bases singulas suppositas.

28. De mille autem septingentis et septuaginta quinque, fecit capita columnarum, quas et ipsas vestivit argento.

29. Etis quoque oblatae sunt talenta septuaginta duo milia, et quadringenti supra sicli.

30. Ex quibus fasa sunt bases in introitu tabernaculi testimonii, et altaris aeneum cum craticula sua, omnisque vasa quae ad usum ejus pertinent.

31. Et bases atrii tam in circuitu quam in ingressu ejus, et paxilli tabernaculi atque atrii per gymtum.

CAPUT XXXIX.

Pontificalia sacerdotaliaque consueverunt ornamenta, totumque inchoatum opus perficitur; benedicit Moyses populo.

1. De hyacintho vero et purpura,

2. Sup. 28. 6.

vermiculo ac bysso, fecit vestes, quibus indueretur Aaron quando ministrabat in sanctis, juxta praeceptum Dominus Moysi.

2. Fecit igitur superimmentale de auro, hyacintho, et purpura, coccoque his tincto, et bysso retorta.

3. Opere polymitario; inciditque bractea aurea, et extenuavit in fila, ut possent torqueri cum priorum colorum subtegmine.

4. Dussaque oras sibi invicem copulatas in utroque latere summitatum;

5. Et balteum ex eisdem coloribus, sicut praeceperat Dominus Moysi.

6. Paravit et duos lapides onychinos, et sculptos astrictos et inclusos auro, et sculptos arte gemmarum, nominibus filiorum Israel;

7. Possuitque eos in lateribus superhumeralis, in monumentam filiorum Israel, sicut praeceperat Dominus Moysi.

8. Fecit et rationale opere polymito juxta opus superhumeralis, et auro, hyacintho, purpura, coccoque his tincto, et bysso retorta;

9. Quadrangulum, duplex, mensurae palmi.

10. Et posuit in eo gemmarum ordinis quatuor. In primo versu erat sardius, topazius, smaragdus.

11. In secundo, carbunculus, sapphirus, et jaspis.

12. In tertio, iugarius, achates, et amethystus.

13. In quarto, chrysolithus, onychinus, et beryllus, circumdati et inclusi auro per ordines suos.

14. Ipsique lapides duodecim sculpti erant nominibus duodecim tribuum Israel, singuli per nomina singulorum.

15. Fecerunt in rationali et catenulis sibi invicem coherentes, de auro purissimo;

16. Et duos uncinos, totidemque annulos aureos. Porro annulos posuerunt in utroque latere rationalis,

17. E quibus penderent duae catenae aureae, quas inseruerunt uncinis, qui sunt in superhumeralis angulis eminebant.

18. Haec et ante et retro ita conveniebant sibi, ut superhumerali et rationale mutuo necerentur.

19. Stricta ad balteum, et annulis fortius copulata, quos ferebat vitta hyacinthina, ne laxa fluerent, et a se invicem moverentur, sicut praeceptum Dominus Moysi.

20. Fecerunt quoque tunicam superhumeralis totam hyacinthinam.

21. Et capitium in superiori parte contra medicinam, oraque per gymtum capilli textilium;

22. Deorsum autem ad pedes mala punice ex hyacintho, purpura, vermiculo, ac bysso retorta;

23. Et tintinnabula de auro purissimo, quae posuerunt inter malogranata in exteriori parte tunicae, per gymtum;

24. Tintinnabulum autem aureum, et malum plumarium, quibus ornatus incedebat pontifex quando ministerio fungebatur, sicut praeceperat Dominus Moysi.

25. Fecerunt et tunicas byssinas opere textili Aaron et filius ejus;

26. Et mitras cum coronulis suis ex bysso;

27. Feminalia quoque linea, byssina;

28. Cingulum vero de bysso retorta, tincto, arte plumaria, sicut praeceperat Dominus Moysi.

29. Fecerunt et laminam sacrae venerationis de auro purissimo, scripseruntque in ea opere gemmarum: Sanctum Domini;

30. Et strinxerunt eam cum mitra vitta hyacinthina, sicut praeceperat Dominus Moysi.

31. Perfectum est igitur omne opus tabernaculi et tecti testimonii; feceruntque filii Israel cuncta quae praeceperat Dominus Moysi.

32. Et obtulerunt tabernaculum et tectum et universam suppellectilem, annulos, tabulas, vectes, columnas ac bases,

33. Operitorium de pellibus arietum tribucatis, et aliud operimentum de lanthinis pellibus,

34. Velum, arcam, vectes, propitiatorium,

35. Mensam cum vasis suis et propositionis panibus;

36. Candelabrum, lucernas, et utensilia earum cum oleo;

37. Altare aureum, et unguentum, et thymiana ex aromatis;

38. Et tentorium in introitu tabernaculi;

39. Altare aeneum, retiaculum, vectes, et vasa ejus omnia; labrum cum basi sua; tentoria atrii, et columnas cum basibus suis;

40. Tentorium in introitu atrii, funiculosque illius et paxillos. Nihil ex vasis deficit, quae in ministerium tabernaculi, et in tectum foderis, juxta sunt fieri.

41. Vestes quoque, quibus sacerdotes utuntur in sanctuario, Aaron scilicet et filii eius.
42. Obtulerunt filii Israel, sicut preceperat Dominus.
43. Quae postquam Moyses cuncta vidit completa, benedixit eis.

CAPUT XL.

Primo mensis tabernaculum erigendum et consecrandum precipitur quo facto, maiestate dei repletur, nubes tabernaculum cominus operiens, nisi dum esset proficiendae.

1. Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens:
2. Mense primo, prima die mensis, eriges tabernaculum testimonii.
3. Et pones in eo arcam, demittesque ante illam velum;
4. Et illata mensa, pones super eam quae rite precepta sunt. Candelabrum sialit eam lucernis suis.
5. Et altare aureum in quo adolebit incensum, coram aera testimonii. Tentorium in introitu tabernaculi pones.
6. Et ante illud altare holocausti,
7. Labrum inter altare et tabernaculum, quod implebis aqua.
8. Circumdabi quoque arium tentorii, et ingressum ejus.
9. Et assumpto unctiois oleo unges tabernaculum cum vasis suis, ut sanctificetur;
10. Altare holocausti et omnia vasa ejus;
11. Labrum cum basi suae omnia unctiois oleo consecrabis, ut sint sancta sanctorum.
12. Applicabisque Aaron et filios ejus ad fores tabernaculi testimonii, et lotos aqua.
13. Indues sanctis vestibus, ut ministrent mihi, et unctio eorum in sacerdotium sempiternum proficiat.
14. Fortisque Moyses omnia quae preceperat Dominus.
15. Igitur mense primo anni secundi, prima die mensis, collocatum est tabernaculum.
16. Et exivitque Moyses illud, et posuit tabulas ad bases et vectes, statuitque columnas.

¹ Num. 7, 1.

17. Et expandit tectum super tabernaculum, inposito desuper operimento, sicut Dominus imperaverat.
18. Posuit et testimonium in aera, subditis infra vectibus, et oraculum desuper.
19. Cumque intulisset arcam in tabernaculum, appendit ante eam velum, ut expleret Dominum iustitiam.

20. Posuit et mensam in tabernaculo testimonii ad plagam septentrionalem extra velum,
21. Ordinatis coram propositionis panibus, sicut preceperat Dominus Moysi.

22. Posuit et candelabrum in tabernaculo testimonii ad plagam meridionalem in parte australi.
23. Locatis per ordinem lucernis, juxta preceptum Domini.

24. Posuit et altare aureum sub tecto testimonii contra velum.
25. Et adolevit super eo incensum aromaticum, sicut iusserat Dominus Moysi.

26. Posuit et tentorium in introitu tabernaculi testimonii,
27. Et altare holocausti in vestibulo testimonii, offerens in eo holocaustum, et sacrificia, ut Dominus imperaverat.

28. Labrum quoque statuit inter tabernaculum testimonii et altare, implens illud aqua.
29. Laveruntque Moyses et Aaron ac filii ejus manus suas et pedes,
30. Cum ingrederentur tectum foederis, et accederent ad altare, sicut preceperat Dominus Moysi.

31. Exiit et atrium per gyrum tabernaculi et altaris, ducto in introitu ejus tentorii. Postquam ariam perfecta sunt,
32. Operuit nubes tabernaculum testimonii, et gloria Domini implevit illud.

33. Nec poterat Moyses ingredi tectum foederis, nube operiente omnia, et majestate Domini coruscante, quia cuncti nubes operuerat.

34. Si quando nubes tabernaculum deserebat, proficiebatur; filii autem per termas suas;
35. Si pendebat desuper, manebant in eodem loco.

36. Nubes quippe Domini incubabat per diem tabernaculo, et lenis in nocte, vidensibus cunctis populis Israel per cunctas mansiones suas.

37. Si quando nubes tabernaculum deserebat, proficiebatur; filii autem per termas suas;
38. Si pendebat desuper, manebant in eodem loco.

² Num. 9, 15. III Reg. 8, 10.

LIBER LEVITICUS

HEBRAICE VAICRA.

CAPUT I.

Varius ritus ac motus armentorum, pecudum et avium offerendarum in holocaustum.

1. Vocavit autem Moyses, et locutus est et Dominus de tabernaculo testimonii, dicens:
2. Loquere filiis Israel, et dices ad eos: Homo, qui obtulerit ex vobis hostiam Domino de pecoribus, id est, de bobus et ovibus offerens victimas,
3. Si holocaustum fuerit ejus oblatio, ac de armento; masculum immanicatum offeret ad ostium tabernaculi testimonii, ad placandum sibi Domino;
4. Ponetque manum super caput hostiae, et acceptabilis erit, atque in expiationem ejus proficiens;
5. Immolabitque vitulum coram Domino, et offerent filii Aaron sacerdotes sanguinem ejus, fundentes per altaris circumitum, quod est ante ostium tabernaculi.
6. Detrahetque pelle hostiae, artas in frusta coincidet;
7. Et subjicient in altari ignem, strus lignorum ante compositas;
8. Et membra quae sunt cassa, desuper ordinantes, caput videlicet, et cuncta quae adherent jecori,
9. Intestinis et pedibus lotis aqua; adolebitque ea sacerdos super altare in holocaustum et suavem odorem Domino.
10. Quod si de pecoribus oblatio est, de ovibus sive de capris holocaustum, masculum absque macula offeret;
11. Immolabitque ad latus altaris, quod respicit ad aequilonem, coram Domino; sanguinem vero illius fundent super altare filii Aaron per circumitum;
12. Dividentque membra, caput, et omnia quae adherent jecori; et ponent

¹ Eisd. 29, 10.

super ligna, quibus subjiciendus est ignis;

13. Intestina vero et pedes lavabunt aqua; et oblata omnia adolebit sacerdos super altare, in holocaustum et odorem suavissimum Domino.

14. Si autem de arvis, holocausti oblatio fuerit Domino, de turturibus, aut pullis columbae,

15. Offeret eam sacerdos ad altare; et retoro ad collum capite, ac rupto vulneris loco, decurrere faciet sanguinem super propitiem altaris;

16. Vesiculum vero gutturis, et plumas projiciet prope altare ad orientalem plagam, in loco in quo cineres effundi solent;

17. Confringetque ascellas ejus, et non seccabit; neque ferro dividet eam, et adolebit super altare, lignis igne supposito. Holocaustum est et oblatio suavissimi odoris Domino.

CAPUT II.

Ritus oblationis sacrificiorum, simile oleo comperse, thuris, parum, laganorum atque primitiarum, addito in emulso sale, nunquam autem fermento vel miele.

1. Anima eum obtulerit oblationem sacrificii Domino, simile erit ejus oblatio; fundetque super eam oleum, et ponet thus;
2. Ac deferret ad filios Aaron sacerdotes; quorum unus tollet pugillum plenum simile et olei, ac totum thus, et ponet memoriale super altare in odorem suavissimum Domino.
3. Quod autem reliquum fuerit de sacrificio, erit Aaron et filiorum ejus, sanctum sanctorum de oblationibus Domini.
4. Cum autem obtuleris sacrificium

² Eccl. 7, 34.